

Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande proposition 2003/04:1 Budgetpropositionen för år 2004 såvitt avser utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar samt motioner som rör anslagen eller näraliggande frågor. Utgiftsområdet omfattar politikområdena Integrationspolitik, Storstadspolitik, Migrationspolitik samt Minoritetspolitik. De under utgiftsområdet samlade föreslagna anslagsbeloppen uppgår till ca 7 miljarder kronor för 2004. Av dessa hänförs ca 2,3 miljarder kronor till integrationspolitiken och ca 4,7 miljarder kronor till migrationspolitiken.

Regeringen föreslår utöver anslag m.m. att riksdagen dels godkänner att under 2004 lån tas upp i Riksgäldskontoret för det samlade behovet av hemutrustningslån intill ett belopp av 1,3 miljarder kronor, dels bemyndigar regeringen att under 2004 för ramanslaget 12:7 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 14 miljoner kronor efter 2004.

Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionerna.

M-, fp- och kd-ledamöterna har i särskilda yttranden redovisat sina respektive partiets budgetförslag. Till betänkandet har dessutom fogats 18 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Ärendet och dess beredning.....	7
Utskottets överväganden.....	8
Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar.....	8
Integrationspolitiken.....	8
10:1 Integrationsverket.....	8
10:2 Integrationsåtgärder.....	11
10:3 Kommunersättningar vid flyktingmottagande.....	15
10:4 Hemutrustningslån.....	17
10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering.....	18
Storstadspolitiken.....	20
Migrationspolitiken.....	21
12:1 Migrationsverket.....	22
12:2 Mottagande av asylsökande.....	26
12:3 Migrationspolitiska åtgärder.....	33
12:4 Utlänningsnämnden.....	35
12:5 Offentligt biträde i utlänningsärenden.....	37
12:6 Utresor för avvisade och utvisade.....	38
12:7 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar.....	38
Minoritetspolitiken.....	39
47:1 Åtgärder för nationella minoriteter.....	39
Reservationer.....	41
1. Kvinnors och flickors rättigheter, punkt 3 (m).....	41
2. Kvinnors och flickors rättigheter, punkt 3 (kd).....	41
3. Det kommunala flyktingmottagandet, punkt 6 (kd).....	42
4. Det kommunala flyktingmottagandet, punkt 6 (c).....	42
5. Migrationsverkets resurser, punkt 7 (kd).....	43
6. Migrationsverkets resurser, punkt 7 (mp).....	43
7. Asylansökan i hela landet, punkt 8 (fp).....	44
8. Hälso- och sjukvård för asylsökande m.fl., punkt 10 (v).....	44
9. Mottagande av asylsökande barn, punkt 11 (kd).....	45
10. Mottagande av asylsökande barn, punkt 11 (v).....	45
11. Ensamkommande barn, punkt 12 (m, fp, kd, v, c, mp).....	45
12. Skola m.m. för barn utan uppehållstillstånd, punkt 13 (kd).....	46
13. Skola m.m. för barn utan uppehållstillstånd, punkt 13 (mp).....	47
14. Vidarebosättning m.m., punkt 14 (fp).....	47
15. Vidarebosättning m.m., punkt 14 (kd).....	48
16. Handläggarkompetens, punkt 15 (mp).....	48
17. Rättshjälp, punkt 16 (kd).....	48
18. Utvärdering av resurserna till minoritetsspråken, punkt 17 (kd).....	49
Särskilda yttranden.....	50
1. Moderaternas anslagsförslag (m).....	50
2. Folkpartiets anslagsförslag (fp).....	51
3. Kristdemokraternas anslagsförslag (kd).....	52

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....	53
Propositionen.....	53
Motion från allmänna motionstiden hösten 2002.....	53
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003.....	53

Bilaga 2

Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar.....	60
--	----

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

a) Riksdagen godkänner att under 2004 lån tas upp i Riksgäldskontoret för det samlade behovet av hemutrustningslån intill ett belopp av 1 300 000 000 kr,

b) Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2004 för ramanslaget 12:7 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 14 000 000 kr efter 2004,

c) Riksdagen anvisar anslagen inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar för budgetåret 2004 enligt utskottets förslag i bilaga 2.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2003/04:1 Utgiftsområde 8 punkterna 1–3 och avslår motionerna 2003/04:Fi240 yrkande 19 i denna del, 2003/04:Sf230 yrkande 1, 2003/04:Sf233, 2003/04:Sf249 yrkande 21, 2003/04:Sf368 yrkandena 1–12, 2003/04:Sf402 yrkandena 17, 30, 31 och 33 och 2003/04:Sf403 yrkandena 11, 30, 41 och 43–46.

2. Integrationsverkets uppgifter

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf264, 2003/04:Sf296 och 2003/04:Sf346 yrkande 2.

3. Kvinnors och flickors rättigheter

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:U255 yrkande 9, 2003/04:Sf283, 2003/04:Sf325 yrkande 28 och 2003/04:A371 yrkande 28.

Reservation 1 (m)

Reservation 2 (kd)

4. Skolan och integration

Riksdagen avslår motion 2003/04:Sf239.

5. Statsbidrag till invandrarorganisationer

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf306 och 2003/04:Sf318.

6. Det kommunala flyktingmottagandet

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf396 yrkandena 3–6 och 2003/04:Sf402 yrkandena 28 och 29.

Reservation 3 (kd)

Reservation 4 (c)

7. Migrationsverkets resurser

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf230 yrkande 2, 2003/04:Sf271 yrkande 2 och 2003/04:Sf357 yrkandena 1, 3 och 28.

Reservation 5 (kd)

Reservation 6 (mp)

8. Asylansökan i hela landet

Riksdagen avslår motion 2003/04:Sf249 yrkande 22.

Reservation 7 (fp)

9. Avgifter i tillståndsärenden

Riksdagen avslår motion 2003/04:Sf309.

10. Hälso- och sjukvård för asylsökande m.fl.

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf209, 2003/04:Sf279 yrkandena 1–3, 2003/04:Sf334 och 2003/04:So570 yrkande 3.

Reservation 8 (v)

11. Mottagande av asylsökande barn

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf224, 2003/04:Sf403 yrkande 25 och 2003/04:So417 yrkande 1.

Reservation 9 (kd)

Reservation 10 (v)

12. Ensamkommande barn

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf249 yrkande 9, 2003/04:Sf319, 2003/04:Sf396 yrkande 9 och 2003/04:Sf403 yrkandena 27–29.

Reservation 11 (m, fp, kd, v, c, mp)

13. Skola m.m. för barn utan uppehållstillstånd

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf263, 2003/04:Sf271 yrkande 5 och 2003/04:Sf357 yrkandena 7, 8 och 11.

Reservation 12 (kd)

Reservation 13 (mp)

14. Vidarebosättning m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:U264 yrkandena 1 och 2, 2003/04:Sf249 yrkande 12, 2003/04:Sf303 yrkandena 1 och 2 och 2003/04:Sf403 yrkande 21.

Reservation 14 (fp)

Reservation 15 (kd)

15. Handläggarkompetens

Riksdagen avslår motion 2003/04:Sf357 yrkande 4.

*Reservation 16 (mp)***16. Rättshjälp**

Riksdagen avslår motion 2003/04:Sf403 yrkande 8.

*Reservation 17 (kd)***17. Utvärdering av resurserna till minoritetsspråken**

Riksdagen avslår motion 2003/04:Sf215.

Reservation 18 (kd)

Stockholm den 25 november 2003

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Tomas Eneroth

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Eneroth (s), Sven Brus (kd)¹, Ronny Olander (s), Bo Könberg (fp)², Mona Berglund Nilsson (s), Kalle Larsson (v), Mariann Ytterberg (s), Anita Sidén (m)³, Lennart Klockare (s), Linnéa Darell (fp)⁴, Birgitta Carlsson (c)⁵, Anna Lilliehöök (m)⁶, Göte Wahlström (s), Mona Jönsson (mp), Kurt Kvarnström (s) och Lilian Virgin (s).

¹Deltar ej under punkt 1²Deltar ej under punkt 1³Deltar ej under punkt 1⁴Deltar ej under punkt 1⁵Deltar ej under punkt 1⁶Deltar ej under punkt 1

Ärendet och dess beredning

Socialförsäkringsutskottet behandlar i detta betänkande utgiftsområde 8 i budgetpropositionen för år 2004 (prop. 2003/04:1) jämte motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2003 samt två motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2002. De behandlade förslagen återfinns i *bilaga 1*.

Migrationsverket har besökt utskottet och informerat om verkets arbete. Vidare har företrädare för regeringen informerat utskottet om arbetet inom regeringen med frågan om ensamkommande barn.

Utskottet har även under beredningen av ärendet besökt Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, DO.

Utskottets överväganden

Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Utgiftsområdet består av politikområdena Integrationspolitik, Storstadspolitik, Migrationspolitik och Minoritetspolitik.

I budgetpropositionen föreslås en utgiftsram på 7 005 146 000 kr för budgetåret 2004.

Rambeslut

Riksdagen har fastställt ramen för utgiftsområde 8 till 7 005 146 000 kr (bet. 2003/04:FiU1, rskr. 2003/04:42) för budgetåret 2004.

Integrationspolitiken

Integrationspolitiken omfattar frågor om invandranes introduktion i det svenska samhället och ersättning till kommunerna för flyktingmottagande, svenskt medborgarskap, åtgärder för att främja lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk bakgrund. Vidare ingår åtgärder för att förebygga och motverka etnisk diskriminering, främlingsfientlighet och rasism.

Inom politikområdet finns myndigheterna Integrationsverket, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) och Nämnden mot diskriminering. Integrationspolitiken är sektorsövergripande och berör ett flertal andra politikområden.

Målen för integrationspolitiken är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund, en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund och en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund skall vara delaktiga i och medansvariga för.

10:1 Integrationsverket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag till medelsanvisning och därmed avslå motionsyrkanden om annan medelsanvisning.

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om Integrationsverkets uppgifter.

Propositionen

I budgetpropositionen anges att Integrationsverket, som är central förvaltningsmyndighet för integrationsfrågor, har ett övergripande ansvar för att integrationspolitiska mål och synsätt får genomslag inom olika samhällsområden samt för att aktivt stimulera integrationsprocesserna i samhället. En central uppgift för myndigheten är att följa och utvärdera samhällsutvecklingen mot bakgrund av samhällets etniska och kulturella mångfald.

I propositionen görs bedömningen att Integrationsverkets anslag kan vara oförändrat. Den förstärkning av det antirasistiska arbetet med 10 miljoner kronor per år som beslutades i vårpropositionen 2000 har skett genom omdisponering av Integrationsverkets förvaltningsanslag och med temporära medel för integrationsåtgärder. Dessa temporära medel upphör efter 2003. Verket måste därför göra vissa omprioriteringar för att kunna genomföra den beslutade förstärkningen fr.o.m. 2004.

För budgetåret 2004 föreslår regeringen ett ramanslag på 90 767 000 kr.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2004

I motion Sf368 yrkandena 1–3 av Sten Tolgfors m.fl. (m) begärs tillkännagivanden om att en avveckling av Integrationsverket bör inledas. Vidare bör introduktionsenheten föras över till Migrationsverket som även skall distribuera kommunersättningar vid flyktningmottagande.

I yrkande 6 begärs att riksdagen beslutar att anvisa 45 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit.

I motion Fi240 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 19 i denna del begärs att riksdagen beslutar att anvisa 50 miljoner kronor mindre än regeringen, då Integrationsverket enligt motionärerna kan minska i omfattning.

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motionerna Sf402 yrkande 33 och Sf403 yrkande 44 beslut om att avveckla Integrationsverket fr.o.m. den 1 juli 2004 samt att Migrationsverket ges ansvar för informationsfrågor till invandrare och flyktingar.

I motion Sf403 yrkande 46 i denna del begärs att riksdagen beslutar att anvisa 60 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit.

Övriga motioner

Ana Maria Narti (fp) begär i motion Sf346 yrkande 2 ett tillkännagivande om Integrationsverkets roll. Motionären anser att rollen som kunskapsinhämtare har varit positiv men att det kan ifrågasättas om inte denna funktion kan fyllas av den forskning som pågår på universitet och högskolor. Motionären har vidare starka invändningar mot verkets roll på samverkansområdet.

I motion Sf296 av Börje Vestlund (s) anförs att homosexuella invandrare, uppvuxna i samhällen som avvisar homosexualitet, möts av problem som kan försvåra integration. Enligt motionären menar Integrationsverket att dess instruktion endast omfattar samhällets integrationsprocesser för personer med

olika etniska och kulturella bakgrunder, varför verket avvisar ekonomiskt stöd till projekt som tar sikte på HBT-personer med invandrabakgrund. Motionären anser att detta formella hinder bör undanröjas.

Inger Lundberg m.fl. (s) anför i motion Sf264 att Integrationsverket bör vara en kvalificerad kunskapsmyndighet och att regionala integrationshandläggare vid länsstyrelserna bör ansvara för uppföljningen av utvecklingen i länet och bidra till kunskapsutveckling. I motionen krävs en översyn av Integrationsverkets och länsstyrelsernas organisation.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening fyller Integrationsverket i dag en viktig roll som central förvaltningsmyndighet för integrationsfrågor. Utskottet kan inte ställa sig bakom motionsyrkanden om att avveckla myndigheten.

Utskottet föreslog våren 2002 Riksdagens revisorer att granska Integrationsverkets verksamhet för att se i vilken omfattning myndigheten fyller det syfte som avsetts. Riksdagens revisorer har granskat Integrationsverket, med inriktning på verkets arbete med att främja integration och öka kunskapen om integration. Revisorerna har den 19 juni i år för kännedom överlämnat rapporten *Främja och förklara – kan Integrationsverket förändra?* (2002/03:16), till bl.a. socialförsäkringsutskottet. Revisorerna anser bl.a. att Integrationsverket har ett väldigt omfattande uppdrag och att målen för vad verket skall uppnå är otydliga. Det gäller i synnerhet för verksamhetsgrenen att främja de integrationspolitiska målen. Verket har enligt rapporten marginellt inflytande över i vilken grad målen uppnås. Vidare anser Revisorerna att verket inte tillräckligt följer upp hur kommunerna sköter introduktionen av de kommunplacerade flyktingarna och att verket måste förbättra kvaliteten på sin utredningsverksamhet.

En interdepartemental arbetsgrupp har tillsats i syfte att se över hur integrationspolitiken genomförs och följs upp. Arbetsgruppen skall bl.a. föreslå lämpliga indikatorer som möjliggör en mer sammanhållen uppföljning av insatser som sker för att nå integrationspolitiska mål. Vidare har Integrationsverket fått i uppdrag att tillsammans med berörda sektorsmyndigheter utveckla nyckeltal och indikatorer för integrationspolitiken på i första hand arbetsmarknaden, inom utbildningsområdet och bostadssektorn samt beträffande uppväxtvillkor för barn och ungdomar med utländsk bakgrund.

Utredningen om flyktigmottagande och introduktion lämnar i sitt betänkande *Etablering i Sverige – möjligheter och ansvar för individ och samhälle* (SOU 2003:75) vissa förslag som rör verkets uppdrag. Bland annat föreslås att Integrationsverket skall få i uppdrag att dels utarbeta förslag till hur en sammanhållen grundläggande internetbaserad samhällsinformation till nyanlända skall kunna etableras och vidmakthållas, dels verka för att en sammanhållen och för nyanlända invandrare producerad skriftlig samhällsinformation tas fram. Två av utredningens förslag innebär emellertid att uppgifter som i dag ligger på Integrationsverket bör flyttas till andra myndigheter. Det gäller

ansvaret för vissa delar av den statliga ersättningen för flyktingmottagandet respektive bosättningsarbetet. Enligt utredningen bör Migrationsverket få huvudansvaret för den första bosättningen.

Utskottet kan således konstatera att Integrationsverkets uppdrag och arbetsuppgifter kan komma att förändras och att arbetsmetoderna bör utvecklas främst med målsättningen att verket på ett bättre sätt skall kunna mäta effekterna av integrationsarbetet. Enligt utskottets uppfattning är uppföljning inom olika områden en av Integrationsverkets viktigaste uppgifter när det gäller metoder för genomförandet av integrationspolitiken.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsanvisning och avstyrker motionerna Sf368 yrkandena 1–3 och 6, Sf402 yrkande 33, Sf403 yrkandena 44 och 46 i denna del samt Fi240 yrkande 19 i denna del.

När det gäller Integrationsverkets uppgifter och bl.a. stöd till projekt som tar sikte på HBT-personer med invandrarbakgrund anser utskottet att utgångspunkten måste vara att integrationsåtgärder främst tar sikte på den etniska och kulturella bakgrunden.

Vidare bör Integrationsverket vara en sammanhållande kunskapsmyndighet. Utredningen om flyktingmottagande och introduktion föreslår i SOU 2003:75 bl.a. att det bör finnas en regional bas för planerings- och bosättningsarbetet och att både ett regionalt och interregionalt samarbete behövs och föreslår därför att länsstyrelserna får i uppdrag att i samverkan med kommunförbundet på länsnivå föreslå hur ett regionalt och interregionalt arbete kan utvecklas.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf264, Sf296 och Sf346 yrkande 2.

10:2 Integrationsåtgärder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag till medelsanvisning och därmed avslå motionsyrkanden om annan medelsanvisning.

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om kvinnors och flickors rättigheter, om skolan och integration och om statsbidrag till invandrarorganisationer.

Jämför reservationerna 1 (m) och 2 (kd).

Propositionen

Anslaget disponeras huvudsakligen av Integrationsverket för stöd till organisationer som främjar integration, för åtgärder som stimulerar integrationsprocesserna i samhället och som förebygger och motverkar främlingsfientlighet, rasism och etnisk diskriminering. Anslaget disponeras också för lokal verk-

samhet mot diskriminering. En del av anslaget disponeras av regeringen för att stimulera inrättande av skyddat boende och vissa utbildningsinsatser m.m. för ungdomar som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld.

I budgetpropositionen anges att förstärkningen av det antirasistiska arbetet fortsätter. I propositionen föreslås att Integrationsverket sammantaget får disponera högst 5,5 miljoner kronor år 2004 för att bistå ett antal frivilligorganisationer att etablera ett centrum mot rasism och andra former av intolerans. Detta innebär en permanent förstärkning av anslaget med 2,5 miljoner kronor.

Vidare föreslås att verket får disponera högst 2,4 miljoner för stöd till verksamhet för personer som vill lämna rasistiska grupper.

En permanent förstärkning med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2004 för stöd till lokal verksamhet mot diskriminering föreslås. Sammanlagt skall 9 miljoner kronor disponeras för lokal verksamhet mot diskriminering.

För organisations- och verksamhetsbidrag samt projektstöd enligt förordning 2000:216 om statsbidrag till organisationer som främjar integration beräknas medelsbehovet uppgå till ca 30 miljoner kronor. Projektstödet skall enligt propositionen bl.a. inriktas på insatser för jämställdhet och för att motverka rasism och främlingsfientlighet.

För att fortsätta stimulera inrättandet av skyddat boende, vissa utbildningsinsatser m.m. för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld beräknas i propositionen behovet av medel uppgå till 40 miljoner kronor per år 2004–2005 och 20 miljoner kronor för 2006. Även pojkar och unga män skall omfattas av satsningen. Från dessa medel skall även en internationell konferens för erfarenhetsutbyte kunna finansieras.

För budgetåret 2004 föreslår regeringen ett ramanslag på 84 242 000 kr.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2004

I motion Sf368 av Sten Tolgfors m.fl. (m) begärs i yrkande 4 ett tillkännagivande om att en avveckling av anslaget inleds. Stöd till Centrum mot rasism, till verksamhet för personer som vill lämna rasistiska grupper samt till åtgärder för unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld bör dock fortsatt kvarstå. I yrkande 7 begärs att riksdagen beslutar att anvisa 36 242 000 kr mindre än regeringen föreslagit.

I motion Sf233 av Lena Adelson Liljeroth (m) anförs att verksamheter som stöder personer som vill lämna rasistiska grupper måste använda en stor del av tiden till att söka pengar och oroa sig för verksamhetens framtid. Med stöd som sträcker sig över en längre period, 3–5 år, får dessa verksamheter arbetsro och kan ägna sina resurser åt verksamheten. Motionären vill på så sätt säkra stödet till arbetet mot rasism och nazism.

I motion Sf403 av Sven Brus m.fl. (kd) yrkande 46 i denna del begärs att riksdagen beslutar att anvisa 12 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit. Motionärerna avvisar försöket med lokala diskrimineringsombudsmän. Länsstyrelserna och kommunerna bör ha det regionala och lokala ansvaret för att motarbeta diskriminering, rasism och främlingsfientlighet.

Övriga motioner

I motion Sf325 av Sten Tolgfors m.fl. (m) begärs i yrkande 28 ett tillkännagivande om situationen för kvinnor och unga flickor i särskilt utsatta situationer. Motionärerna anser bl.a. att unga flickors situation inte har uppmärksamats tillräckligt. Det kan gälla frågor som könsstymning och s.k. hedersmord. Det är enligt motionärerna viktigt att markera att respekten för allas lika värde och att demokratins grundvärderingar skall gälla alla i Sverige.

Lena Adelsohn Liljeroth m.fl. (m) anger i motion Sf283 att en del etniska föreningar och trossamfund har fått extra bidrag för att arbeta med jämställdhetsfrågor. Motionärerna anser att det bör krävas av samtliga som uppstår offentligt stöd att regelbundet redovisa hur de aktivt arbetar för att öka förståelsen för flickors och kvinnors rättigheter i Sverige.

I motion A371 av Alf Svensson m.fl. (kd) begärs i yrkande 28 ett tillkännagivande om åtgärder för att stävja det hedersrelaterade våldet. Motionärerna betonar vikten av ett skyddat boende och större effektivitet för att beivra hedersrelaterat våld. Enligt motionärerna bör det utredas vad som krävs för att förbättra för utsatta flickor.

Rosita Runegrund m.fl. (kd) anför i motion U255 yrkande 9 att kulturella och religiösa skäl ofta anges för att legitimera våld och övergrepp mot kvinnor. Motionärerna anser att invandrarkvinnornas utsatthet måste betonas ytterligare i den svenska integrationspolitiken och begär ett tillkännagivande om detta.

I motion Sf239 av Carl-Axel Johansson (m) anför att skolor omfattande årskurserna sju till nio borde kunna söka statliga medel från integrationsbudgeten för att kunna utforma utbildningsprofiler där integrationen blir en del i skolans verksamhet. I motionen begärs ett tillkännagivande härom.

Paavo Vallius och Nikos Papadopoulos (s) anför i motion Sf306 att föreningslivet har stor betydelse för att bryta isolering. Det är därför enligt motionärerna viktigt att se över hur stödet till invandrarorganisationer fördelas, vilka behov som finns och vad som behöver prioriteras.

Luciano Astudillo (s) begär i motion Sf318 att regeringen verkar för att stärka invandrarföreningarnas roll i samhället genom att på olika sätt hitta former för att jämställa dem med övrigt föreningsliv.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att förstärkningen av det antirasistiska arbetet fortsätter. Bland annat har ett antal frivilligorganisationer etablerat ett centrum mot rasism och andra former av intolerans. Integrationsverket kommer att kunna bidra med medel till den ideella förening som bildats för att bedriva detta centrum. Integrationsverket kommer också att kunna ge stöd till verksamhet för personer som vill lämna rasistiska grupper. Stödet till lokal verksamhet mot diskriminering förstärks permanent med 5 miljoner kronor.

Utskottet vill peka på att de projektstöd som ges skall inriktas på bl.a. insatser för jämställdhet och för att motverka rasism och främlingsfientlighet. Vidare satsas medel för att fortsatt stimulera inrättandet av skyddat boende och vissa utbildningsinsatser m.m. för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld.

Utskottet avstyrker motionerna Sf233, Sf368 yrkandena 4 och 7 samt Sf403 yrkande 46 i denna del. Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag till medelsanvisning.

Utskottet, som noterar att Integrationsverket getts ytterligare resurser för integrationsåtgärder, kan konstatera att stödet skall fördelas i enlighet med de integrationspolitiska målen där kvinnors och mäns lika rättigheter är ett av de grundläggande värden som betonas. Utskottet noterar vidare att för att stimulera snabba insatser när det gäller skyddat boende för flickor och unga kvinnor som hotas av sina familjer beslutades om 20 miljoner kronor i tilläggsbudget för 2003. Merparten av medlen riktas till länsstyrelserna i de tre storstadslänen som bl.a. skulle kartlägga behoven. Vidare har SST – Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund – fått regeringens uppdrag att fördjupa dialogen med trossamfunden om barns och kvinnors rättigheter. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 31 december 2003.

Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag producerat ett omfattande meddelandeblad riktat till socialtjänsten om flickor som lever under hot och tvång, och Myndigheten för skolutveckling har nyligen tagit fram ett material för att förbättra kunskapen om situationen för flickor och pojkar som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld. Vidare kan utskottet konstatera att målen för integrationspolitiken nyligen omformulerats i syfte att tydligare markera att olikheter måste respekteras på lika villkor och att en utgångspunkt självklart är att samhällets grundläggande värderingar skall gälla alla. Till de grundläggande värdena hör också bl.a. jämställdhet mellan könen och respekten för de mänskliga fri- och rättigheterna.

Mot bakgrund av det anförda och de satsningar som gjorts på området anser utskottet att motionerna Sf283, Sf325 yrkande 28, A371 yrkande 28 samt U255 yrkande 9 får anses vara i huvudsak tillgodosedda. Motionerna avstyrks.

Nuvarande statsbidragssystem för organisationer som främjar integration ger organisationer bildade på etnisk grund möjlighet att bedriva dels verksamhet som stärker den egna identiteten och kulturen, dels utåtriktad verksamhet i enlighet med de integrationspolitiska målen. Systemet består av ett organisationsbidrag och ett verksamhetsbidrag som riktas enbart till organisationer bildade på etnisk grund. Vidare kan projektbidrag sökas av alla organisationer som arbetar för att stimulera integration i samhället eller för att förebygga och motverka diskriminering, främlingsfientlighet och rasism.

En översyn av stödet till organisationerna som främjar integration och till organisationer som företräder nationella minoriteter har nyligen genomförts. I departementspromemorian Ett sammanhållet bidragssystem för etniska organisationer (Ds 2003:10) föreslås att ett sammanhållet bidragssystem tillskapas

för organisationer bildade på etnisk grund som bedriver verksamhet för att upprätthålla språk, kultur och identitet. I promemorian föreslås att statsbidraget fördelas utifrån kultur- och minoritetspolitiska mål av en myndighet inom kulturområdet. Samtidigt bör stödet till aktiv integrationsverksamhet stärkas och Integrationsverket bör fördela projektbidrag för sådan verksamhet till såväl organisationer bildade på etnisk grund som andra organisationer. Vidare föreslås att möjligheterna att bedriva mer långsiktiga projekt bör underlättas.

Utskottet anser att beredningen av förslagen i Ds 2003:10 bör avvaktas och avstyrker motionerna Sf306 och Sf318.

Beträffande frågan om hur skolan skall kunna verka för integration i samhället noterar utskottet bl.a. att Integrationsverket, Myndigheten för skolutveckling samt Statens folkhälsoinstitut samverkar i ett projekt kallat den Öppna Skolan, en strategi för hälsa, integration och skolans måluppfyllelse. Projektet innebär att skolan på olika sätt verkar för att både ta vara på lokalsamhällets resurser för skolan och att göra skolan till en resurs för lokalsamhället. Skolan blir därmed utöver ett pedagogiskt centrum, ett socialt och kulturellt centrum.

Utskottet avstyrker med det anförda motion Sf239.

10:3 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag till medelsanvisning.

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om det kommunala flyktingmottagandet.

Jämför reservationerna 3 (kd) och 4 (c).

Propositionen

Anslaget finansierar statlig ersättning till kommunerna för kostnader i samband med mottagandet och introduktionen av flyktingar och deras anhöriga. Ersättningarna betalas ut enligt bestämmelserna i förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. Huvuddelen av den statliga ersättningen utgår i form av schablonersättning som lämnas med ett fast belopp per mottagen person. Denna ersättning är flerårig och börjar betalas ut månaden efter det att flyktingen har folkbokförts i en kommun. Därutöver lämnas ersättning för faktiska kostnader för försörjningsstöd och vissa andra kostnader för äldre, varaktigt sjuka, barn utan vårdnadshavare och för personer med funktionshinder.

I propositionen anges att omfattningen av kommunmottagandet styrs i grunden av händelser utanför Sveriges gränser och att det kan förekomma stora variationer från år till år i antalet kommunmottagna personer.

I budgetpropositionen föreslås att Integrationsverket bör få använda högst 30 miljoner kronor för ersättning till kommunerna för extraordinära kostnader samt för att ekonomiskt kompensera kommuner som tar emot flyktingar som ursprungligen togs emot i storstäderna eller en förortskommun med liknande situation.

För budgetåret 2004 föreslår regeringen ett ramanslag på 2 094 203 000 kr.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2004

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion Sf402 yrkandena 30 och 31 beslut om att avskaffa systemet med förhandlingar och avtal med kommuner, avseende nyanlända, och i stället införa en s.k. utvecklingspeng som följer individen och som fördelas av Riksförsäkringsverket. Dagen system skapar enligt motionärerna ogynnsamma förhållanden för integrationen.

Även i motion Sf403 yrkande 43 av Sven Brus m.fl. (kd) begärs ett tillkännagivande om införande av en utvecklingspeng.

Övriga motioner

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion Sf402 yrkandena 28 och 29 tillkännagivanden dels om introduktionsmöten i kommunen för nyinflyttade och att engagera frivilliga som kontaktfamiljer och flyktingguider för nyanlända, dels om att dagens introduktionsinsatser måste anpassas till barn och ungdomar och att individuella introduktionsplaner bör upprättas för varje enskilt barn. Vid introduktionsmötena bör enligt motionärerna lämnas information om bl.a. kommunen, företag på orten, föreningar och svenskundervisning. Introduktionsplaner för barn bör beakta barnets ålder, hälsa, utvecklingsnivå och sociala situation.

I motion Sf396 av Birgitta Carlsson m.fl. (c) begärs i yrkandena 3–6 tillkännagivanden om att få till stånd ett samarbete mellan arbetsmarknadens parter till nytta för arbete och praktikplatser åt nyanlända invandrare, om ett ökat samarbete mellan kommuner och berörda statliga myndigheter vid flyktingmottagandet, om att uppmuntra "lokala samhällskontrakt" för att bidra till ett bättre flyktingmottagande och till integration och om ökad decentralisering av flyktingmottagandet. I motionen anføres att nyanlända bör stimuleras att ta erbjuden sysselsättning i form av praktik- eller introduktionsplats och att vägran att ta erbjuden praktikplats skall kunna leda till sänkt bidrag. Praktikplatserna bör leda till en framtida anställning. Genom att öka samarbetet skapas en helhetsbild, och individen ges ökat inflytande. Motionärerna välkomnar förslaget från utredningen "Etablering i Sverige" om ett ökat samarbete mellan kommuner, Migrationsverket och Arbetsmarknadsstyrelsen. Olika livserfarenheter och kulturella bakgrunder måste beaktas vid mottagandet, och en jämnare fördelning av mottagandet över landet skulle enligt motionärerna bidra positivt till synen på svensk flyktingpolitik.

Utskottets ställningstagande

Kommunersättningen avser att täcka de kostnader som flyktingmottagandet medför för kommunerna. Det är av stor vikt att den kommun som tar emot personer som omfattas av flyktingmottagandet har kapacitet att erbjuda boende och en god introduktion, allt för att den enskilde skall få så goda förutsättningar som möjligt att komma in i det svenska samhället.

Utskottet noterar att Utredningen om flyktingmottagande och introduktion nyligen har avlämnat sitt betänkande Etablering i Sverige, SOU 2003:75. Utredningen lämnar en rad förslag som rör introduktion och mottagande av flyktingar i kommunerna. Exempelvis förslås att Migrationsverket regelmässigt skall kalla den enskilde, den berörda kommunen och en representant för Arbetsmarknadsverket att delta i ett bosättningsamtal. Formen för mötet kan variera beroende på vad som bedöms som mest ändamålsenligt i de enskilda fallen. Vad gäller ersättningsfrågor föreslås beträffande individens försörjning bl.a. att en statlig skattefri etableringsersättning införs som betalas ut direkt till den berättigade personen under maximalt ett år så snart bosättning skett och en handlingsplan föreligger. Den som avviker från handlingsplanen skall ges en reducerad ersättning. När det gäller det statliga ersättningssystemet föreslås bl.a. att det riktade statsbidraget till kommunerna tas bort. Kommunerna får i stället ersättning via det generella statsbidragssystemet och med kostnadsutjämning för de delar som återstår sedan det som går till försörjning tagits bort, dvs. för sfi-undervisning och annan verksamhet som blir två separata verksamhetsgrenar under en övergångsfas.

Utskottet anser att beredningen av utredningens förslag bör avvaktas och avstyrker motionerna Sf396 yrkandena 3–6 samt Sf402 yrkandena 28 och 29.

Vad gäller medelstilldelningen finner utskottet ingen anledning att göra någon annan bedömning än den regeringen har gjort i propositionen. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning och avstyrker motionerna Sf402 yrkandena 30 och 31 samt Sf403 yrkande 43.

10:4 Hemutrustningslån

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör godkänna att lån under 2004 får tas upp i Riksgäldskontoret för det samlade behovet av hemutrustningslån intill ett belopp av 1 300 000 000 kr.

Riksdagen bör även bifalla regeringens förslag till medelsanvisning och därmed avslå ett motionsyrkande om annan medelsanvisning.

Propositionen

Sedan år 1991 kan flyktingar få statliga lån till hemutrustning när de skall etablera hushåll i Sverige. Villkoren för lånen, som administreras av Centrala studiestödsnämnden (CSN), regleras i förordningen (1990:1361) om lån till

hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar. Lånen tas upp i Riksgäldskontoret. Underskottet i verksamheten – i huvudsak låneeftergifter och bristande inbetalningar av räntor och amorteringar – täcks via anslaget.

Omfattningen av låneverksamheten bestäms främst av antalet kommunmottagna flyktingar och i vilken utsträckning de väljer att ta lån.

Anslagsbehovet för åren 2004–2006 är enligt propositionen svårbedömt med tanke på att antalet låneeftergifter förväntas öka.

För budgetåret 2004 föreslår regeringen ett ramanslag på 18 631 000 kr.

Vidare föreslås i propositionen att riksdagen godkänner att under 2004 lån tas upp i Riksgäldskontoret för det samlade behovet av hemutrustningslån intill ett belopp av 1 300 000 000 kr.

Motion med anslagseffekt budgetåret 2004

I motion Sf368 av Sten Tolgfors m.fl. (m) yrkande 8 begärs att riksdagen beslutar att anvisa 6 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit. Besparingen kan enligt motionärerna ske genom ändrade regler.

Utskottets ställningstagande

När det gäller utformningen av reglerna för hemutrustningslån ser utskottet i dag ingen anledning att föreslå ändringar.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning samt avstyrker motion Sf368 yrkande 8. Utskottet tillstyrker även att riksdagen godkänner att lån under 2004 får tas upp i Riksgäldskontoret upp till angivet belopp.

10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag till medelsanvisning och därmed avslå motionsyrkanden om annan medelsanvisning samt om överföring av anslaget till annat utgiftsområde.

Propositionen

Från anslaget finansieras Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) samt Nämnden mot diskriminering.

Av propositionen framgår att DO har fått ett dramatiskt ökat antal ärenden om anmälningar om etnisk diskriminering både i arbetslivet och i övriga samhällslivet. DO har därför tillfälligt förstärkts med 2 miljoner kronor på tilläggsbudgeten 2003, och i höstens tilläggsbudget föreslås att DO tillförs ytterligare 3 miljoner kronor.

Med hänvisning till att ärendemängden väntas fortsätta öka, de utökade uppgifterna på grund av den nya lagstiftningen om förstärkt skydd mot diskriminering samt det nödvändiga arbetet med tillsyn över hur arbetsgivare

uppfyller lagens krav på aktiva åtgärder föreslås i propositionen att den tillfälliga förstärkningen på 2 miljoner kronor permanentas. Samtidigt föreslås en höjning av DO:s anslagsnivå med 4 miljoner kronor per år.

Verksamheten hos Nämnden mot diskriminering beräknas år 2004 enligt propositionen uppgå till en kostnad på 150 000 kr.

För budgetåret 2004 föreslår regeringen ett ramanslag på 20 819 000 kr.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2004

Sten Tolgfors m.fl. (m) begär i motion Sf368 yrkande 9 att riksdagen inte anvisar några medel till anslaget 10:5 DO inom utgiftsområde 8. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att anslaget bör föras över till utgiftsområde 14 Arbetsliv.

I motion Sf403 av Sven Brus m.fl. (kd) yrkande 45 begärs ett beslut om att DO tilldelas ytterligare medel och ges särskilt ansvar för opinionsbildning mot diskriminering, främlingsfientlighet och rasism. I yrkande 46 i denna del begärs att riksdagen beslutar att anvisa 6 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Motionärerna avvisar regeringens förslag om lokala diskrimineringsombudsmän.

I motion Sf402 yrkande 17 av Sven Brus m.fl. (kd) begärs ett beslut om att DO ges särskilt ansvar för opinionsbildning mot diskriminering, främlingsfientlighet och rasism och att DO skall vara en myndighet underställd riksdagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att anslaget till DO bör vara kvar inom utgiftsområdet. Av tilläggsbestämmelse i riksdagsordningen framgår att beslut i fråga om vilka ändamål och verksamheter som skall innefattas i ett utgiftsområde fattas i samband med beslut med anledning av den ekonomiska vårpropositionen. Något beslut att flytta anslaget har inte fattats av riksdagen (bet. 2002/03: KU22).

Diskrimineringskommittén, som tillsattes 2002, har bl.a. i uppdrag att se över frågan om vissa ombudsmän under regeringen borde slås samman till en ombudsmannainstitution och om en sådan myndighet borde vara en myndighet under riksdagen. Kommittén skall redovisa sitt uppdrag senast den 1 juli 2005.

Utskottet har den 18 november i år besökt DO och därvid fått information om myndighetens verksamhet, informationsinsatser, arbetssituation samt planerade prioriteringar för arbetet. DO redovisade även de hittillsvarande effekterna av den nya lagen om förbud mot diskriminering, en lag som angavs vara ett betydligt bättre verktyg men som samtidigt medförde ökade krav på myndigheten.

Utskottet, som kan konstatera att DO permanent tillförs ytterligare medel, tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning samt avstyrker med det anförda motionerna Sf368 yrkandena 5 och 9, Sf402 yrkande 17 samt Sf403 yrkandena 45 och 46 i denna del.

Storstadspolitiken

Storstadspolitiken omfattar frågor om hur en god utveckling kan främjas i storstädernas mest utsatta stadsdelar, hur förutsättningar för tillväxt skapas i storstadsregionerna och hur tillväxten kommer alla till del. Storstadspolitiken är i huvudsak tvärssektoriell och omfattar flera olika politikområden såsom arbetsmarknads-, utbildnings-, social-, regional tillväxt-, integrations-, kultur- och idrottspolitik.

I enlighet med storstadspropositionens intentioner skall en samlad avstämning och utvärdering av storstadspolitiken göras efter tre år som underlag för ställningstagande om former och omfattning för den fortsatta storstadspolitiken.

Storstadspolitikens övergripande mål är i enlighet med riksdagens beslut om målen för en nationell storstadspolitik (prop. 1997/98:165, bet. 1998/99: AU2, rskr. 1998/99:34) att ge storstadsregionerna goda förutsättningar för långsiktigt hållbar tillväxt och därmed kunna bidra till att nya arbetstillfällen skapas såväl inom storstadsregionerna som i övriga delar av landet (tillväxtmålet) samt att bryta den sociala, etniska och diskriminerande segregationen i storstadsregionerna och att verka för jämlika och jämställda levnadsvillkor för storstädernas invånare (segregationsmålet).

Propositionen

Enligt propositionen har det strategiska arbetet med att ta fram kvantitativa och kvalitativa lokala mål samt att följa upp och utvärdera dessa gett en samlad kunskap om vilka metoder eller insatser som är framgångsrika. Det lokala utvecklingsarbetet har på så sätt ökat den nationella kunskapen om segregationen.

Regeringen gör bedömningen att trots att storstadsarbetet i flera avseenden brutit negativa trender är avståndet till nationella genomsnittsnivåer fortfarande mycket stort beträffande sysselsättning, socialbidragsberoende och utbildningsnivå. Måluppfyllelse inom flera andra politikområden, som bl.a. sysselsättningsmålet om 80 % och regeringens mål om att antalet socialbidragstagare skall halveras mellan 1999 och 2004, förutsätter ett utvecklat storstadsarbete då en stor andel arbetslösa och bidragsberoende finns i storstadsregionernas utsatta stadsdelar.

De särskilt anslagna medlen till de lokala utvecklingsavtalen upphör 2003 och insatser i de lokala utvecklingsavtalen skall framöver införlivas i ordinarie verksamheter. I propositionen anges att kommunerna sedan en tid har arbetat för att ta till vara framgångsrika erfarenheter och föra in dem i ordinarie strukturer – kommunens eller andra lokala aktörers.

I budgetpropositionen anges att eftersom storstadspolitiken skall införlivas i ordinarie strukturer hos berörda kommuner, statliga myndigheter och andra samverkande aktörer har inga nya medel beräknats för 2004. För att underlätta omvandlingsarbetet har politikområdet 2003 tillförts 40 miljoner kronor på tilläggsbudget.

Under 2003 avser regeringen att lämna en skrivelse till riksdagen med redovisning av hur det lokala utvecklingsarbetet har utvecklats sedan propositionen om storstadspolitik beslutades av riksdagen 1998.

Utskottets ställningstagande

De särskilt anslagna medlen till de lokala utvecklingsavtalen upphör 2003 och insatser i de lokala utvecklingsavtalen införlivas därmed i ordinarie verksamheter. Anslaget tilldelas därför inte några medel för 2004. Utskottet har inget att erinra häremot och utgår från att regeringen återkommer med en utvärdering av storstadspolitiken som underlag för ställningstagande om former och omfattning för det fortsatta arbetet. Utskottet noterar vidare att regeringen avser att under 2003 till riksdagen återkomma med en skrivelse om storstadspolitikens utveckling och det lokala utvecklingsarbetet sedan 1998.

Migrationspolitiken

Migrationspolitiken omfattar frågor rörande migration till och från vårt land, flyktingpolitiken inklusive mottagande av asylsökande, utlänningars rätt att vistas i Sverige och internationellt arbete inom det migrationspolitiska området.

Inom politikområdet verkar Migrationsverket och Utlänningsnämnden. Dessutom finns ett anslag, som finansieras med EU-medel, för att utveckla prövnings- och mottagandesystemet för asylsökande, bidra till integrationsinsatser och hjälpa personer att återvända eller återvändra till sitt hemland.

Målen för migrationspolitiken är att migration till och från vårt land kan ske i ordnade former, den reglerade invandringen upprätthålls, asylrätten i Sverige och i ett internationellt perspektiv värnas samt att harmoniseringen av flykting- och invandringspolitiken i EU ökar. I arbetet med målens uppfyllande skall verksamheten präglas av rättssäkerhet, humanitet och respekt för individens rättigheter.

12:1 Migrationsverket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag till medelsanvisning och därmed avslå motionsyrkanden om annan medelsanvisning.

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om Migrationsverkets resurser, om asylansökan i hela landet och om avgifter i tillståndsärenden.

Jämför reservationerna 5 (kd), 6 (mp) och 7 (fp).

Propositionen

Anslaget avser i huvudsak förvaltningskostnader för Migrationsverket samt kostnader för IT-stödet i migrationsarbetet vid utlandsmyndigheterna.

I propositionen anges att Migrationsverket från den 1 januari 2004 kommer att ha det finansiella ansvaret för IT-stödet i migrationsarbetet vid utlandsmyndigheterna. Verket tillförs därför 18 miljoner kronor. Finansiering sker genom att det inom utgiftsområde 1 uppförda anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m. minskas med motsvarande belopp.

Vidare anges att från anslaget finansieras i dag vissa kostnader för utlandsmyndigheterna med inriktning på arbetsuppgifter inom migrationsområdet. I propositionen föreslås att 16,5 miljoner kronor överförs till utgiftsområde 1, anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m. i syfte att få en effektivare resursanvändning.

För budgetåret 2004 föreslår regeringen ett ramanslag på 616 273 000 kr.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2004

I motion Sf368 av Sten Tolgfors m.fl. (m) yrkande 10 begärs att riksdagen beslutar att anvisa 100 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Medlen tillförs i syfte att förkorta handläggningstiderna. Vidare överförs medel från Integrationsverkets anslag för att Migrationsverket skall ta över ansvaret för att distribuera kommunersättningarna.

Per Bill m.fl. (m) begär i motion Sf230 yrkande 1 ett tillkännagivande om kortare handläggningstider i asylprocessen. Motionärerna anför bl.a. att reglerna för anslagsanvändningen är en anledning till de långa handläggningstiderna.

I motion Fi240 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 19 i denna del begärs att riksdagen anvisar 70 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Genom ökade satsningar på snabbare behandling av asylärenden kan handläggningstiderna förkortas och kostnaderna för mottagande av asylsökande minskas. Ett liknande yrkande finns i motion Sf249 yrkande 21 av Lars Leijonborg m.fl. (fp).

I motion Sf403 av Sven Brus m.fl. (kd) yrkandena 11 och 30 anförs att om Migrationsverket tillförs ökade resurser minskar handläggningstiderna för asylansökningar och att ytterligare medel bör tillföras Migrationsverket för att

tidsfristen för handläggning av ensamkommande barns ärenden skall kunna hållas till 3 månader. I yrkande 41 begärs beslut om att slopa prövningen av uppehållstillstånd avseende de av svensk domstol meddelade adoptionerna för barn i åldern 12–17 år samt nyfödda barn till föräldrar med uppehållstillstånd i Sverige. Genom förslaget avlastas Migrationsverkets administration, och ca 4 miljoner kronor frigörs. I yrkande 46 i denna del begärs att riksdagen anvisar 100 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit.

Övriga motioner

Per Bill m.fl. (m) begär i motion Sf230 yrkande 2 ett tillkännagivande om ökad flexibilitet i anslagsanvändningen på asylområdet. Motionärerna anför bl.a. att Migrationsverkets möjlighet att använda sina samlade anslag så att de gör störst nytta bör öka och att reglerna för anslagsanvändningen är en anledning till de långa handläggningstiderna.

I motion Sf271 av Inger Davidson och Gunilla Tjernberg (kd) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om att Migrationsverket bör erhålla resurser så att barns skäl för uppehållstillstånd beaktas och att verket alltid utgår från barnets bästa i hela processen. Detta ställer enligt motionärerna nya och större krav på Migrationsverkets handläggning och kompetens.

Maria Wetterstrand m.fl. (mp) begär i motion Sf357 yrkandena 1, 3 och 28 tillkännagivanden om att förkorta handläggningstiderna för asylsökande. Besked från första instans bör ges inom 6 månader. För ensamkommande barn skall handläggningstiden inte överstiga 3 månader. Motionärerna anser också att handläggningstiderna för arbetstillstånd måste förkortas.

I motion Sf249 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 22 anfördes att det bör vara möjligt att ansöka om asyl på alla Migrationsverkets kontor. Detta medför att ärendebelastningen minskar på kontoren i storstäderna och handläggningstiderna blir kortare.

I motion Sf309 av Yilmaz Kerimo (s) begärs ett tillkännagivande om avgifter för tillståndsärenden. Motionären är kritisk till att hög avgift tas ut och att avgiften är olika beroende på nationalitet. Detta bör enligt motionären ses över.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan, liksom i sitt yttrande över ramarna för utgiftsområde 8, konstatera att antalet asylsökande är av avgörande betydelse för kostnadernas utveckling inom området. Prognosen för antalet asylsökande är dock alltid mycket osäker och beror i högsta grad på omvärldsfaktorer. Det är således enligt utskottet viktigt men också mycket svårt att göra prognoser över utvecklingen av i första hand antalet asylsökande.

Utskottet vill vidare peka på att riksdagen tidigare på förslag av utskottet, i samband med behandlingen av Riksdagens revisorers förslag rörande bl.a. resursfrågor och en årlig rapport om asylfrågorna (2001/02:RR16, bet.

2001/02:SfU13), gjorde ett tillkännagivande till regeringen om ett förbättrat underlag för bedömning av behovet av och utnyttjandet av resurser för asylprocessen. Utskottet uttalade därvid att när det gäller det underlag riksdagen behöver för att bl.a. ta ställning till kommande resursbehov så bör information lämnas i budgetpropositionen och den skrivelse om asyl- och migrationspolitiken (migrationsskrivelsen) som regeringen årligen i samband med budgetpropositionen lämnar till riksdagen. Utskottet anförde vidare att den information som behövs för att ta ställning till budgeten naturligtvis av regeringen måste redovisas för riksdagen senast i samband med budgetpropositionen.

Utskottet noterar att målet vad gäller handläggningstider inte uppnåtts. Migrationsverket avgjorde under 2002 48 % av ärendena inom verksamhetsmålet – att beslut om uppehållstillstånd eller avvisning skall fattas inom 6 månader – jämfört med 49 % året innan. En orsak till att målet inte kunde hållas var enligt propositionen bl.a. det ökade antalet asylsökande samt det tidskrävande arbetet med att klarlägga oklara identiteter, resvägar m.m. Av budgetpropositionen framgår dock att under perioden januari–juni i år har 14 136 personer ansökt om asyl i Sverige. Migrationsverket har under samma period fattat beslut i ca 15 200 ärenden, varav 53 % inom 6 månader. Utskottet kan konstatera att under första halvåret 2003 avgjorde Migrationsverket också en större andel ärenden inom verksamhetsmålet än under 2002.

År 2002 ansökte 33 016 personer om asyl i Sverige. Vid beräkning av anslaget i budgetpropositionen för 2003 gjordes bedömningen att Migrationsverket bör ha en beredskap att kunna ta emot 27 000 asylsökande. Antalet asylsökande i Sverige har enligt propositionen ökat med ca 40 % årligen de senaste tre åren. Regeringen gör dock ett antagande om färre asylsökande under 2004, utan att ange något antal, och reviderar därför ned anslagsnivån. Till och med september i år har 23 130 personer ansökt om asyl. Detta är något färre jämfört med samma period 2002 då 23 988 hade ansökt om asyl. Utskottet noterar att också Migrationsverket i budgetunderlaget för 2004–2006 som planeringstal för asylprocessen utgår från ett färre antal inkomna grundärenden under 2004 jämfört med 2003. I verkets delårsrapport 2003 anges att trenden från mars 2003 är att antalet asylsökande minskar i förhållande till tidigare år. Migrationsverket gör den bedömningen att minskningen blir bestående.

Företrädare för Migrationsverket har den 11 november i år informerat utskottet om att verket i sin prognos räknar med ett minskat antal asylsökande även under 2004. Beträffande den minskning av verkets anslag om 20 miljoner kronor för 2004 som föreslås i budgetpropositionen angavs att neddragningen inte direkt kommer att påverka handläggningen av asylärenden.

När det gäller frågan om prövning av uppehållstillstånd för adopterade barn finner utskottet inte tillräckliga skäl för att nu föreslå en ändring av bestämmelserna som trädde i kraft den 1 juli 2001.

Mot denna bakgrund kan utskottet tillstyrka regeringens förslag till medelsanvisning för 2004 och avstyrker motionerna Sf230 yrkande 1, Sf249 yrkande 21, Sf368 yrkande 10, Sf403 yrkandena 11, 30, 41 och 46 i denna del samt Fi240 yrkande 19 i denna del.

Utskottet, som redan tidigare uppmärksammat frågan om Migrationsverkets resurstilldelning, anslagsstruktur m.m., har inom ramen för utskottets uppföljnings- och utvärderingsarbete låtit göra en förstudie om Migrationsverkets resurser (Utredningstjänsten, Dnr 2003:1100). Utgångspunkten för förstudien var bl.a. frågan om hur sambandet mellan ökade resurser för asylprövningen och kostnaderna för asylmottagandet ser ut. Vidare i vilken utsträckning anslagstilldelningen till administrationen, avseende både tidpunkt och storlek, påverkar kostnaderna i andra avseenden och hur ett effektivare resursutnyttjande kan uppnås i en verksamhet som kan fluktuerat snabbt. Utskottet avser att gå vidare med en granskning.

Motion Sf230 yrkande 2 får med det anförda anses tillgodosedd.

För budgetåren 2002 och 2003 ökades Migrationsverkets anslag med 50 respektive 118 miljoner kronor bl.a. i syfte att korta handläggningstiderna. Utskottet kan konstatera att under första halvåret 2003 avgjorde Migrationsverket också en större andel ärenden inom verksamhetsmålet än under 2002. Migrationsverket har i sin verksamhet satsat på att förbättra handläggningen av barns asylärenden. Av verkets årsredovisning framgår att under 2002 har all personal i alla verkets regioner fått en grundläggande utbildning om barnkonventionen och i att integrera ett barnperspektiv i allt arbete. Flera regioner har också haft fördjupningsutbildningar. Särskilda barnhandläggare har utbildats och ytterligare utbildningsinsatser pågår i syfte att utveckla samtalsmetodiken. Migrationsverket har även utarbetat särskilda riktlinjer för handläggning av asylärenden avseende barn.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf271 yrkande 2 samt Sf357 yrkandena 1, 3 och 28.

När det gäller organisationen för asylansökningar är det i princip möjligt att handlägga asylärenden på samtliga av Migrationsverkets kontor. Asylansökningar, efter inresa i landet, skall handläggas i den region där sökanden bor.

Med det anförda får motion Sf249 yrkande 22 anses vara i huvudsak tillgodosedd.

I vårpropositionen (prop. 2000/01:100) föreslogs att regeringen skulle bemyndigas att meddela föreskrifter om avgifter för ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd för vissa sökande. Enligt grundprincipen skall ansökningar vara avgiftsbelagda. Från denna princip skall göras ett antal undantag, där det av olika skäl anses vara olämpligt att ta ut avgift. Ansökningar om uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov, när ansökan görs i Sverige och när rätten till vistelse följer av EES-avtalet, utgör sådana undantag. I yttrande över propositionen (yttr. 2000/01:SfU6y) tillstyrkte utskottet regeringens förslag om ett bemyndigande. Utskottet utgick från att åtgärden följs upp bl.a. vad gäller konsekvenserna för de sökande. Utskottet gör inte nu annan bedömning.

Avgifterna regleras i utlänningsförordningen (1989:547), av vilken framgår att undantag görs förutom i ovanstående fall även för bl.a. medborgare i de nya medlemsländerna.

Motion Sf309 om avgifter i tillståndsärenden avstyrks med hänvisning till det anförda.

12:2 Mottagande av asylsökande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag till medelsanvisning och därmed avslå motionsyrkanden om annan medelsanvisning.

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om hälso- och sjukvård för asylsökande, om mottagande av asylsökande barn, om ensamkommande barn samt om sjukvård, skola m.m. för barn utan uppehållstillstånd.

Jämför reservationerna 8 (v), 9 (kd), 10 (v), 11 (m, fp, kd, v, c, mp), 12 (kd) och 13 (mp).

Propositionen

Anslaget finansierar mottagande av asylsökande m.fl. Boende, dagersättning, särskild ersättning och organiserad verksamhet utgör delar av kostnaderna för mottagandet. Ersättning lämnas också till kommuner för asylsökande barns och ungdomars utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnomsorg. Vidare finansieras från anslaget kommunernas kostnader för god man till barn som kommit till Sverige utan legal vårdnadshavare, s.k. ensamkommande barn. Sedan den 1 juli 2003 får anslaget även användas för ersättning till kommuner för vissa utredningskostnader m.m. avseende asylsökande ensamkommande barn. Från anslaget lämnas ersättning till landstingen för hälso- och sjukvård till asylsökande m.fl. samt för barn som hålls gömda inför verkställigheten av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut. Kommuner och landsting kan även få viss ersättning för utläningar som ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och av särskilda skäl medgivits rätt att vistas i Sverige medan deras ansökan prövas. Inom ramen för mottagandet finansieras också kostnader för Migrationsverkets återvändandearbete, kostnader för utläningar som tagits i förvar enligt utlänningslagen samt kostnader för utläningar som i enstaka fall beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd understigande ett år av medicinska skäl.

I budgetpropositionen anges att utgifterna under anslaget främst styrs av antalet asylsökande och att antalet personer i mottagandesystemet minskar i förhållande till vad som beräknades i budgetpropositionen för 2003. För budgetåret 2004 beräknas den genomsnittliga flyktingdygnskostnaden till 214 kr.

För budgetåret 2004 föreslår regeringen ett ramanslag på 3 364 694 000 kr.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2004

Sten Tolgfors m.fl. (m) begär i motion Sf368 yrkande 11 att riksdagen anvisar 400 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit. På grund av förkortade handläggningstider vid asylprövningen minskar kostnaderna i mottagandesystemet.

I motion Fi240 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 19 i denna del begärs att riksdagen anvisar 400 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit. På grund av kortare handläggningstider vid asylprövningen minskar kostnaderna i mottagandesystemet.

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion Sf403 yrkande 46 i denna del att riksdagen anvisar 200 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit. Kortare handläggningstider vid asylprövningen minskar kostnaderna i mottagandesystemet.

Övriga motioner

Hälso- och sjukvård för asylsökande m.fl.

I motion Sf334 av Annika Qarllsson m.fl. (c, fp, mp) begärs ett tillkännagivande om att mödravård, förlossningar och aborter för gömda flyktingar skall likställas med akutvård och vård av barn.

Gunilla Wahlén m.fl. (v) begär i motion Sf279 yrkandena 1 och 2 tillkännagivanden om en utredning om hälso- och sjukvård till gömda flyktingar samt om att undersöka möjligheten att under mandatperioden tillföra medel för hälso- och sjukvård till asylsökande vuxna. I motionen anfördes att vårdpersonal i dag sätts i en svår situation, där de kan ge vård men endast i situationer där den enskilde kan betala. Detta strider mot den etiska kod som all hälso- och sjukvårdspersonal skall arbeta utifrån, menar motionärerna. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om gömda och asylsökande barns rätt till hälso- och sjukvård. Motionärerna anför att det är ett stort antal barn som är i behov av sjukvård och som lever gömda. Enligt FN:s barnrättskommitté skall barn utan uppehållstillstånd åtminstone ha rätt till bl.a. hälso- och sjukvård. Motionärerna anser att det krävs ytterligare åtgärder för ett säkert och tryggt omhändertagande av asylsökande och gömda barn inom hälso- och sjukvården.

I motion Sf209 av Carina Hägg (s) anges att det finns behov av förbättrad vård för asylsökande, bl.a. bör psykiatrisk hjälp kunna ges under väntetiden. Motionärerna anser också att det krävs en reglering av hur myndigheterna skall hantera vården.

I motion So570 yrkande 3 av Mona Berglund Nilsson m.fl. (s) anfördes att hälsoundersökning samt tillgång till viss sjukvård skall ingå i asylmottagandet. Syftet är bl.a. att identifiera akuta vårdbehov och smittsamma sjukdomar. Enligt motionärerna fungerar mottagandet i denna del inte tillfredsställande i dag.

Mottagande av asylsökande barn

I motion Sf224 av Cristina Husmark Pehrsson (m) anges att kommuner som tar emot asylsökande barn har extra åtaganden och kostnader som Migrationsverket trots utfästelser inte tar på sig. Kommunerna, som även uppmärksammat sin egen bristande kompetens, måste ges möjlighet att rätt bemöta asylsökande barn i kris.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) anger i motion Sf249 yrkande 9 att socialtjänsten bör ta hand om ensamma flyktingbarn redan vid ankomsten och att kommuner och landsting bör ges särskilda resurser för omhändertagandet av asylsökande barn. Härigenom skulle enligt motionärerna risken för att barn "försvinner" minska.

I motion Sf403 av Sven Brus m.fl. (kd) anges i yrkande 25 att det har hänt att asylsökande barn nekats vård eller skolgång med hänvisning till bl.a. att barnet saknat de sista fyra siffrorna i sitt personnummer. Det har även hänt att vårdcentraler tar ut avgifter. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att landsting och kommuner på lämpligt sätt måste uppmärksammas på asylsökande barns rätt till vård och skolgång. I yrkandena 27 och 28 begärs förslag till ändring av mottagandet av samt inrättande av en särskild företrädare för ensamkommande barn. Företrädaren skall utses inom 24 timmar. I yrkande 29 begärs ett tillkännagivande om att familjehemsplacering för vissa av de ensamkommande barnen måste ske snabbt. Motionärerna anser att kommunerna har brustit i ansvarsfrågan när det gäller ensamkommande barn. Socialtjänsten, som bör ges möjlighet till särskild kompetensutveckling, skall enligt motionärerna ha det entydiga ansvaret för dessa barn redan vid ankomsten. Migrationsverket bör endast utreda barnens asylskäl.

Ulla Hoffmann m.fl. (v) anför i motion So417 yrkande 1 att det finns brister i kompetensen och rutinerna hos socialtjänsten för hur asylsökande barns bästa skall tillvaratas. Gränsdragningen mellan ansvariga myndigheter är enligt motionärerna otydlig.

I motion Sf396 av Birgitta Carlsson m.fl. (c) begärs i yrkande 9 ett tillkännagivande om ensamkommande barns behov av en kontaktfamilj eller ett familjehem. Motionärerna anser att denna fråga bör komma in i utredningen på ett tidigt stadium och påtalar att det i dag är brist på kontaktfamiljer.

I motion Sf319 av Maria Hassan och Inger Nordlander (s) om mottagande av ensamkommande barn föreslås bl.a. att Migrationsverket bör ha permanenta avtal med ett antal kommuner som har kompetens och kan ge omvårdnad och särskilt stöd. Anmälan till utredning enligt socialtjänstlagen och förordnande av en god man bör ske direkt vid ankomsten. Barnen bör enligt motionärerna bo i noggrant undersökta familjehem.

Skola m.m. för barn utan uppehållstillstånd

I motion Sf271 yrkande 5 av Inger Davidson och Gunilla Tjernberg (kd) begärs ett tillkännagivande om att alla barn som vistas i Sverige, även de utan uppehållstillstånd, skall få rätt att gå i förskola, skola och ha tillgång till hälso- och sjukvård.

I motion Sf357 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) anförs i yrkande 7 att avvisningshotade barn skall kunna känna sig trygga och fredade på sjukhus och i skola. Härfür krävs enligt motionärerna att personal inom hälso- och sjukvård och skola inte anmäler till polisen att barnen är där. Vidare anges i motionen att skolorna ofta inte tar emot de barn som de inte får någon ersättning för eller för vilka försäkringar inte gäller. I yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att gömda barns rätt till undervisning bör lagregleras. I yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att asylsökande barn bör ha rätt till terapeutisk vård oavsett om de får uppehållstillstånd eller inte. Motionärerna anser att detta även kan ses ur ett fredsbevarande perspektiv och förbättra återuppbyggandet i det gamla hemlandet.

Matilda Ernkrans och Inger Lundberg (s) anför i motion Sf263 att det av trovärdighetsskäl är viktigt att staten markerar att man är beredd att ta det fulla ekonomiska ansvaret för skolverksamheten i det fåtal mindre kommuner som inte täcker sina kostnader för asylsökandes skolgång inom ramen för statsbidraget. Motionärerna begär ett tillkännagivande om statsbidrag till asylsökande grundskoleelever.

Utskottets ställningstagande

Av propositionen framgår att den sista december 2002 var 39 636 personer registrerade i Migrationsverkets mottagandesystem, jämfört med drygt 28 800 i slutet av 2001. Under 2002 bodde 47 % av de registrerade i eget boende mot 49 % året innan. Den genomsnittliga vistelsetiden i mottagandesystemet var 347 dagar (median 261 dagar) under 2002, en ökning med 31 dagar jämfört med 2001. Detta beror enligt propositionen bl.a. på ett ökat antal asylsökande samt svårigheter med att verkställa avvisningar. Den 31 juli 2003 var 39 574 personer registrerade i mottagandesystemet. Därav hade 49 % ordnat boendet på egen hand.

Regeringen utgår i budgetpropositionen från att antalet personer i mottagandesystemet minskar i förhållande till vad som beräknades i budgetpropositionen för 2003, bl.a. beroende på en minskning av antalet asylsökande.

Företrädare för Migrationsverket har den 11 november i år informerat utskottet bl.a. om att det för närvarande finns 41 000 personer i mottagandesystemet, varav ca hälften bor i eget boende och ca 450 är ensamkommande barn. Migrationsverket räknar inte med att ytterligare kostnader kommer att belasta mottagandesystemet eftersom verket dels prioriterar prövningen av asylärenden, dels har utvecklat asylhanteringen för att korta handläggningstiderna.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning för 2004 och avstyrker motionerna Sf368 yrkande 11, Sf403 yrkande 46 i denna del och Fi240 yrkande 19 i denna del.

Enligt överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet skall landstingen ge asylsökande m.fl. akut sjuk- och tandvård samt sådan sjuk- och tandvård som inte kan anstå. I den omfattning som landstingen ger vård enligt överenskommelsen lämnas ersättning till landstingen enligt förordningen (1996:1357) om statlig ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande. Enligt 2 § i förordningen lämnas ersättning även för bl.a. mödrahälsovård, förlösningsvård, preventivmedelsrådgivning, vård vid abort samt vård och åtgärder enligt smittskyddslagen. Utöver schablonersättningen kan staten lämna en särskild ersättning för vård som överstiger 50 000 kr för en vårdkontakt. Barn och ungdomar under 18 år erhåller samma vård som barn bosatta i Sverige.

Enligt Allmänna råd från Socialstyrelsen 1995:4 Hälso- och sjukvård för asylsökande och flyktingar kan begreppet omedelbar vård och vård som inte kan anstå inte definieras så att det täcker alla situationer som kan uppkomma. Det är endast den vårdansvariga läkaren som utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet kan bedöma vilken vård som skall ges. Vård som inte faller under dessa kriterier och där en måttlig fördröjning inte medför allvarliga följder för patienten ersätts inte av staten.

Utskottet vill här peka på att i begreppet hälso- och sjukvård ingår även psykologisk och psykiatrisk vård till personer som på grund av exempelvis traumatiska upplevelser och övergrepp är i behov av sådan vård. Det är även i dessa fall den vårdansvarige läkaren som utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet har att bedöma vilken vård som skall ges.

I mars 2002 reviderades överenskommelsen mellan staten och Landstingsförbundet om hälso- och sjukvård för asylsökande. Den nya överenskommelsen gäller från den 1 januari 2002 till den 31 december 2004 och innebär främst att statens ersättning höjts för att täcka landstingens ökade kostnader för vården. Vidare ersätts hälsoundersökningar/hälsosamtal i särskild ordning i syfte att fler asylsökande skall erbjudas sådan undersökning.

Utskottet noterar att i betänkande SOU 2003:75 av Utredningen om flyktingmottagande och introduktion föreslås bl.a. att Migrationsverket regelbundet skall underrätta landstingen om vilka asylsökande som bor inom landstingsområdet och på vilken adress de kan nås för att få erbjudande om hälsoundersökning.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf209, Sf279 yrkandena 1–3, Sf334 och So570 yrkande 3.

I juni 2002 redovisade Migrationsverket och Socialstyrelsen ett förslag till ett förbättrat mottagande av ensamkommande barn. Av redovisningen framgår att det främst är pojkar i övre tonåren som kommer utan medföljande vuxen. Ungefär en tredjedel av de ensamkommande barnen är flickor. Under 2002 kom 550 asylsökande barn till Sverige utan sina vårdnadshavare.

Företrädare för Migrationsverket har den 11 november i år informerat utskottet bl.a. om att det för närvarande finns ca 450 ensamkommande barn och ungdomar i mottagningssystemet. Majoriteten av dessa är i övre tonåren. Cirka 50 ungdomar som redan har uppehållstillstånd har verket haft svårt att placera i kommunerna. Migrationsverket anser inte att det finns några egentliga oklarheter när det gäller lagregleringen av ansvarsfrågan. Praktiska problem kvarstår dock.

Av Migrationsverkets årsredovisning framgår att beträffande ensamkommande barn har personaltätheten ökat och barngrupperna minskat på verkets barn- och ungdomsenheter. Särskilda barnhandläggare har utbildats och ytterligare utbildningsinsatser pågår i syfte att utveckla samtalsmetodiken. Migrationsverket har utarbetat särskilda riktlinjer för handläggning av asylärenden avseende barn. Vidare har verksamheten organiserats om, i riktning mot att ha boende och myndighetsutövning så åtskilt som möjligt inom det nuvarande mottagandets ram.

Enligt förordningen (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. har en kommun rätt till ersättning för kostnader för vård av asylsökande barn under 18 år i ett annat hem än barnets eget. Ersättning lämnas för vård som ges med stöd av bl.a. socialtjänstlagen under den tid som barnets ansökan om uppehållstillstånd prövas. Om ansökan om uppehållstillstånd avslås och ett beslut om avvisning eller utvisning skall verkställas lämnas ersättning också för vård under tiden fram till dess barnet lämnar landet. Från och med den 1 juli 2003 kan Migrationsverket också lämna ersättning till kommuner för sociala utredningar gällande ensamkommande asylsökande barn (prop. 2002/03:100, SfU3y, FiU21).

Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare har i delbetänkandet God man för ensamkommande flyktingbarn (SOU 2003:51) föreslagit bl.a. en ny lag om god man för ensamkommande barn. Enligt förslaget skall den gode mannen kunna träda i såväl förmyndarens som vårdnadshavarens ställe. Härigenom säkerställs enligt utredaren att den gode mannen kan agera och fatta beslut i samtliga frågor som rör ett ensamkommande barn, exempelvis frågan om barnets boende. Förslaget har remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Regeringen har nyligen beslutat att tillsätta ett särskilt råd som skall fungera som ett forum för samråd och information om barnfrågor inom asyl- och migrationspolitiken. Ett förbättrat mottagande av ensamkommande barn kommer att vara en högt prioriterad fråga för rådet. Barnombudsmannen, Rädda barnen, Röda korset m.fl. kommer att ingå i rådet.

Vid utskottets sammanträde den 20 november i år har företrädare för regeringen informerat utskottet om dels genomförda åtgärder, dels hur regeringen går vidare i arbetet med de ensamkommande barnen. Bland annat följande anfördes. Remissbehandlingen av förslagen om god man för ensamkommande barn har påskyndats för att en proposition skall kunna läggas under tidig vår 2004 och lagen träda i kraft den 1 juli 2004. I Migrationsverkets och Socialstyrelsens rapport från 2002 om ensamkommande barn

föreslogs bl.a. att Migrationsverket skall sluta avtal med ett antal kommuner om mottagande av dessa barn. En interdepartemental arbetsgrupp bereder förslagen i rapporten. Det gäller exempelvis frågan om vad som händer om Migrationsverket, som i rapporten föreslås ha kvar huvudansvaret, får svårigheter med att teckna avtal som täcker behovet av platser. Det kan också ifrågasättas om en kommun enligt kommunallagen kan driva en förläggning för barn som inte har anknytning till kommunen. Arbetsgruppen har därför utrett alternativa lösningar och som även omfattar ensamkommande barn som söker uppehållstillstånd på andra grunder, som t.ex. släktskap. Arbetsgruppen beräknas presentera resultatet i en departementspromemoria i slutet av 2003 och en proposition kan efter remissbehandling lämnas under 2004.

Utskottet ser positivt på att regeringen ser som en prioriterad uppgift att förbättra mottagandet av de ensamkommande barnen. Utskottet kan konstatera att en rad förändringar och insatser redan har genomförts och att regeringens förslag till ytterligare lösningar snart kan förväntas. Utskottet räknar därför med att regeringen snart återkommer med förslag gällande god man för ensamkommande barn som söker asyl. Utskottet vill också peka på vikten av att även övriga frågor skyndsamt får en bra lösning när det gäller de ensamkommande barnen.

Utskottet avstyrker mot bakgrund av det anförda motionerna Sf249 yrkande 9, Sf319, Sf396 yrkande 9 samt Sf403 yrkandena 27–29 om ensamkommande barn. Även motionerna Sf224, Sf403 yrkande 25 och So417 yrkande 1 avstyrks med anförda.

Utskottet noterar vidare att migrationsministern den 24 oktober i år i interpellation 2003/04:25 har uttalat att asylsökande barn har rätt att gå i skola och ha samma skolgång som barn som är bosatta i Sverige. Där skall en särskild uppföljning göras. Den skall handla om i vilken mån asylsökande barn får den utbildning som de har rätt till och också om huruvida ersättningarna till kommunerna är utformade på ett ändamålsenligt sätt.

Utskottet avstyrker med det anförda motion Sf263.

Utskottet kan konstatera att från anslaget Mottagande av asylsökande lämnas ersättning till landstingen för hälso- och sjukvård till asylsökande m.fl. samt för barn fram till dess att ett avvisnings- eller utvisningsbeslut verkställts. Personer under 18 år som håller sig undan så att ett beslut om avvisning eller utvisning inte kan verkställas ges således hälso- och sjukvård även under den tid de håller sig undan.

Barn som fått avslag på en asylansökan har rätt till utbildning under tiden fram till dess att barnet lämnar landet. När det gäller gömda barns skolgång har utskottet tidigare uttalat (se bl.a. bet. 2002/03:SfU4) att det är givet att barn i familjer som saknar tillstånd att vistas i Sverige och som håller sig undan myndigheterna regelmässigt lever under svåra förhållanden och att det därför är av stor vikt att olika åtgärder vidtas liksom att projekt initieras och utvecklas i syfte att förhindra att barnfamiljer gömmer sig. Utskottet har även konstaterat att möjligheten till utbildning är av stor betydelse även för barn

som inte har rätt att vistas i Sverige. Utskottet var dock inte berett att förorda att även gruppen gömda barn skall ges en uttrycklig rätt till utbildning m.m. Utskottet gör inte nu annan bedömning.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf271 yrkande 5 samt Sf357 yrkandena 7, 8 och 11.

12:3 Migrationspolitiska åtgärder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag till medelsanvisning.

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om vidarebosättning.

Jämför reservationerna 14 (fp) och 15 (kd).

Propositionen

I propositionen anges att målet för vidarebosättning är att åtgärder skall vidtas för att underlätta för flyktingar m.fl. genom vidarebosättning i Sverige eller andra insatser för utlänningar som befinner sig i särskilt utsatta situationer, främst i närområdet. Uttagningarna av flyktingar m.fl. sker som regel i samarbete med FN:s flyktingkommisariat, UNHCR. Staten betalar ut ersättning till de kommuner som tar emot sådana flyktingar. För anslagna medel genomförs även vissa hjälpinsatser för flyktingar utanför Sverige.

Av propositionen framgår att Migrationsverket under 2002 har fört över 1 015 flyktingar och övriga skyddsbehövande till Sverige. 10 miljoner kronor, motsvarande 75 platser, användes för medicinska insatser i Bosnien-Hercegovina och i provinsen Kosovo i Serbien och Montenegro.

I budgetpropositionen anføres att anslagsmedlen för 2004 skall kunna användas med viss flexibilitet och motsvara kostnaderna för överföring och mottagande av 1 840 personer.

För budgetåret 2004 föreslår regeringen ett ramanslag på 292 149 000 kr.

Motioner utan anslagseffekt för 2004

I motion Sf249 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) efterfrågas i yrkande 12 ansträngningar för att höja flyktingkvoten i Sverige och globalt. Motionärerna påtalar att det förekommer enorma flyktingströmmar runt om i världen och att de flesta flyktingar aldrig lyckas söka asyl på egen hand. Sverige och övriga kvotflyktingmottagande länder bör därför kraftigt höja ambitionerna. Det är vidare angeläget att Sverige verkar för att fler länder i världen åtar sig att ta emot kvotflyktingar.

Sven Brus m.fl. (kd) anser i motion Sf403 yrkande 21 att frågan om kvotflyktingar bör förtydligas. Regeringen bör enligt motionärerna återkomma med en förklaring till varför målen inte uppnåtts och i vilken omfattning medel för migrationspolitiska åtgärder har täckt även annat än vidarebosättning.

I de båda motionerna Sf303 yrkandena 1 och 2 samt 2002/03:U264 yrkandena 1 och 2 av Ulla Hoffmann m.fl. (v) begärs dels ett tillkännagivande om att Medevacprogrammet bör finnas kvar, dels att regeringen återkommer med förslag om att medel för Medevac bör ligga inom ramen för Internationellt bistånd. I motionerna anges att sedan 1995 driver Flyktingmedicinskt centrum vid Universitetssjukhuset i Linköping i samarbete med Migrationsverket den svenska delen av det medicinska biståndsprogrammet Medevac. Vissa patienter evakueras för medicinsk behandling till bl.a. Sverige, och svenska läkarteam arbetar under kortare perioder i Bosnien, Kosovo och Palestina. Programmet har fått 10 miljoner kronor för ett år i taget från anslaget 12:3 Migrationspolitiska åtgärder. Motionärerna anser att medel i stället bör rymmas inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Härigenom underlättas en långsiktig planering och varaktig uppbyggnad av medicinsk kompetens.

Utskottets ställningstagande

Ett viktigt inslag i migrationspolitiken är beredskapen att ta emot flyktingar för vidarebosättning i Sverige. Den s.k. flyktingkvoten skall användas för uttagning av flyktingar eller andra personer som befinner sig i en särskilt utsatt situation och/eller för att ta hand om fall där UNHCR har särskilda svårigheter att finna ett lämpligt placeringsland. Kvoten är inte begränsad till flyktingar i ordets formella bemärkelse. För anslagna medel genomförs även vissa hjälpinsatser för flyktingar utanför Sverige.

Enligt utskottets mening är det viktigt att uttagningarna, liksom hittills, görs i samarbete med UNHCR. Utskottet, som vill påtala vikten av att kretsen av länder som tar emot personer i behov av vidarebosättning utvidgas, utgår från att även UNHCR verkar för att utöka antalet vidarebosättningsländer.

Utskottet noterar att det av regleringsbrevet för Migrationsverket för 2003 framgår att anslagsposterna Vidarebosättning och Resor vid vidarebosättning m.m. inom anslaget 12:3 Migrationspolitiska åtgärder uppgår till sammanlagt drygt 261 miljoner kronor. Av dessa medel får Migrationsverket utan särskilt beslut av regeringen disponera knappt 150 miljoner kronor, dvs. motsvarande ca 1 000 överförda kvotflyktingar.

Av Migrationsverkets årsredovisning framgår att avräkningen mot kvoten görs efter antalet anlända och inte antalet beslut om överföring och att detta innebär att kostnaden för ett visst antal ej genomförda överföringar belastar kommande års budget. För att göra det möjligt att balansera verksamheten över årsskiftena har verket vid upprepade tillfällen föreslagit en planerings- och finansieringsmodell som sträcker sig över flera år. I årsredovisningen anger verket vidare att det finns en svårighet och osäkerhet kring kvotens faktiska storlek då en del av medlen hålls inne.

Beträffande internationellt engagemang rapporteras i årsredovisningen bl.a. att verket inom verksamheten vidarebosättning har genomfört kvotuttagningar i Turkiet, Iran och Tanzania. Verket har även haft tjänstemän stationerade i Pakistan på begäran av UNHCR och bedrivit alternativ kvotverksamhet i Colombia och i Medevacprogrammet.

Utskottet kan konstatera att Migrationsverket under 2002 har fört över 1 015 flyktingar och övriga skyddsbehövande till Sverige. Vidare har medel motsvarande 75 platser använts för medicinska insatser i Bosnien-Hercegovina och i provinsen Kosovo i Serbien och Montenegro. Anslagsmedlen avseende vidarebosättning av flyktingar m.m. bör enligt utskottets mening i likhet med innevarande år motsvara kostnaderna för överföring och mottagande av 1 840 personer. Medlen avser att täcka även bidrag till lösningar av flyktingsituationer utanför Sverige också på annat sätt än genom organiserad överföring hit. Utskottet delar regeringens uppfattning att medlen även fortsättningsvis skall få användas med viss flexibilitet.

Utskottet tillstyrker också de resurser som Medevacprogrammet tillförsäkras i budgetförslaget för 2004, och understryker vikten av att verksamheten ges långsiktiga planeringsförutsättningar. Som ett led i detta är det angeläget att finansieringen av Medevacprogrammet därefter överförs från anslaget Migrationspolitiska åtgärder inom utgiftsområde 8 till anslag inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Motionerna Sf303 yrkandena 1 och 2 samt 2002/03:U264 yrkandena 1 och 2 får därmed anses i huvudsak tillgodosedda.

Utskottet tillstyrker med det anförda regeringens förslag till medelsanvisning för 2004. Även motionerna Sf249 yrkande 12 och Sf403 yrkande 21 avstyrks.

12:4 Utlänningsnämnden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag till medelsanvisning och därmed avslå ett motionsyrkande om annan medelsanvisning.

Riksdagen bör avslå ett motionsyrkande om handläggarkompetens.

Jämför reservation 16 (mp).

Propositionen

Utlänningsnämnden prövar överklaganden av beslut som fattas av Migrationsverket avseende avvisning och utvisning samt ansökningar om uppehållstillstånd, flyktingförklaring, resedokument och svenskt medborgarskap. Nämnden prövar även s.k. ny ansökan om uppehållstillstånd enligt 2 kap. 5 b § utlänningslagen. Sådan ansökan kan göras efter det att ett avvisnings- eller utvisningsbeslut vunnit laga kraft.

I propositionen föreslås att Utlänningsnämndens förvaltningsanslag bör ökas med 10 miljoner kronor för att minska handläggningstiderna.

För budgetåret 2004 föreslår regeringen ett ramanslag på 125 785 000 kr.

Motion med anslagseffekt budgetåret 2004

I motion Sf368 av Sten Tolgfors m.fl. (m) yrkande 12 begärs att riksdagen beslutar att anvisa 20 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Härigenom kan handläggningstiderna kortas.

Övrig motion

I motion Sf357 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) begärs i yrkande 4 ett tillkännagivande om att alla handläggare på Utlänningsnämnden skall ha s.k. barnkompetens. Motionärerna anför att det inte är tillräckligt med bara en särskilt utsedd person. Vidareutbildning av alla handläggare krävs.

Utskottets ställningstagande

Den genomsnittliga handläggningstiden i Utlänningsnämnden för avgjorda asylärenden var 221 dagar 2002. År 2001 var motsvarande handläggningstid 211 dagar och för första halvåret 2003 193 dagar. Av propositionen framgår att under 2002 inkom avsevärt fler ärenden till Utlänningsnämnden än under de närmast föregående åren. Ärendeinströmningen ökade med 51 %. Balansen 2002 ökade emellertid endast med ca 37 %. Beslut har fattats inom 6 månader i ca 52 % av de avgjorda asylärendena 2002 vilket kan jämföras med 58 % 2001.

Målet för överprövning av beslut om avvisning eller utvisning är att öppna ärenden inte får vara äldre än 6 månader. Detta mål har inte uppnåtts 2002. Vid utgången av augusti månad i år var 44 % av asylärendena äldre än 6 månader. När det gäller asylärendena noterar utskottet emellertid att trots en ökad ärendeinströmning har balanserna inte ökat i samma omfattning.

Med hänsyn till den ökade ärendeinströmningen ser utskottet positivt på att regeringen föreslår ett tillskott till Utlänningsnämndens anslag med 10 miljoner kronor för 2004 i syfte att korta handläggningstiderna.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning för 2004 och avstyrker därmed motion Sf368 yrkande 12.

Förutom att barnperspektivet ingår i den bedömning som görs i varje ärende som rör ett barn har Utlänningsnämnden en särskild utsedd handläggare som i samråd med nämndens stabsenhet bevakar tillämpningen av barnkonventionen och den särskilda bestämmelsen i utlänningslagen om barnets bästa. Utskottet noterar att av nämndens årsredovisning för 2002 framgår att särskilda utbildningsinsatser har genomförts när det gäller barnets bästa i utlänningsärenden, bl.a. i samarbete med Barnombudsmannen. Under 2002 har två utbildningar genomförts för nyanställda tjänstemän.

Med det anförda avstyrker utskottet motion Sf357 yrkande 4.

12:5 Offentligt biträde i utlänningsärenden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag till medelsanvisning och därmed avslå ett motionsyrkande om annan medelsanvisning.

Riksdagen bör avslå ett motionsyrkande om rättshjälp i Dublinärenden.

Jämför reservation 17 (kd).

Propositionen

Anslaget finansierar offentligt biträde enligt utlänningslagen vid Regeringskansliet, Migrationsverket och Utlänningsnämnden.

Anslaget påverkas främst av antalet ärenden. I propositionen görs bedömningen att anslaget bör utökas med 10 miljoner kronor för ökade kostnader för offentligt biträde.

För budgetåret 2004 föreslår regeringen ett ramanslag på 122 027 000 kr.

Motion med anslagseffekt budgetåret 2004

I motion Fi240 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 19 i denna del begärs att riksdagen beslutar att anvisa 18 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Genom satsningen på snabbare behandling av asylärenden behöver även detta anslag tillföras medel.

Övrig motion

I motion Sf403 yrkande 8 av Sven Brus m.fl. (kd) begärs ett tillkännagivande om att det bör vara möjligt att få rättshjälp i ett s.k. Dublinärende.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avstyrker motion Fi240 yrkande 19 i denna del och tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning för 2004.

Utskottet har vid flera tillfällen, senast i betänkande 2002/03:SfU8, uttalat att rätten till offentligt biträde är en väsentlig del av en rättssäker asylprocess. Det är därför av vikt att ett biträde kan förordnas på ett så tidigt stadium som möjligt och därmed bidra till att Migrationsverkets asylutredning kan påbörjas och även avslutas så fort som möjligt. Generellt gäller enligt utlänningslagen att offentligt biträde skall förordnas i ärende hos Migrationsverket om avvising om det inte måste antas att behov av biträde saknas.

Utskottet avstyrker med det anförda motion Sf403 yrkande 8.

12:6 Utresor för avvisade och utvisade

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag till medelsanvisning.

Propositionen

Anslaget finansierar resor ut ur landet för utlänningar som avvisats eller utvisats enligt beslut av regeringen, Migrationsverket, Utlänningsnämnden eller polisen med stöd av utlänningslagen. Även kostnader för resor ut ur Sverige för de asylsökande som återkallat sin ansökan finansieras från anslaget.

Migrationsverket kan överlämna ärenden till polismyndigheten om utläningen håller sig undan eller om det kan antas att tvång kommer att behövas för att genomföra verkställigheten. Kriminalvårdens transporttjänst organiserar utresor för avvisade och utvisade på polisens uppdrag.

I propositionen görs bedömningen att anslaget bör utökas med 30 miljoner kronor på grund av ökat antal avvisningar och utvisningar.

För budgetåret 2004 föreslår regeringen ett ramanslag på 135 556 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser ingen anledning att göra någon annan bedömning än regeringen och tillstyrker därför regeringens förslag till medelsanvisning för 2004.

12:7 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bemyndiga regeringen att under 2004 för ramanslaget 12:7 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 14 000 000 kr efter 2004.

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag till medelsanvisning.

Propositionen

Anslaget disponeras av Migrationsverket och används för att utveckla prövnings- och mottagandesystem för asylsökande, för integrationsinsatser och för att hjälpa personer att återvända eller återvändra till sitt hemland.

Anslagsbeloppet motsvarar EU:s medfinansiering av beviljade projekt. Bidraget administreras av Migrationsverket i samarbete med Integrationsverket.

Av propositionen framgår att den europeiska flyktingfonden, som inrättades 2000 och skall verka t.o.m. år 2004, arbetar med ett programår i taget. Hälften av det beviljade projektstödet betalas ut när ett projekt inleds. Efter

halva projekttiden betalas ytterligare 30 % ut efter det att rapport lämnats och godkänts. Resterande 20 % betalas ut efter godkänd slutredovisning av projektet. Slutredovisningen skall göras senast tre månader efter avslutat projekt.

I propositionen föreslås att regeringen bör bemyndigas att under 2004 i fråga om ramanslaget 12:7 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 14 000 000 kr efter 2004.

För budgetåret 2004 föreslår regeringen ett ramanslag på 32 000 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag avseende medelsanvisning och bemyndigande.

Minoritetspolitiken

Minoritetspolitiken omfattar frågor om skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken.

De nationella minoriteterna är samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar och de språk som omfattas av minoritetspolitiken är samiska (alla former), finska, meänkieli, romani chib (alla former) och jiddisch.

Målet för minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

47:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag till medelsanvisning.

Riksdagen bör avslå ett motionsyrkande om utvärdering av resurserna till minoritetsspråken.

Jämför reservation 18 (kd).

Propositionen

Huvuddelen av anslaget används som statsbidrag till kommunerna och landstinget inom de områden i Norrbottens län som utpekats som förvaltningsområden för samiska respektive finska och meänkieli. Medlen fördelas av Länsstyrelsen i Norrbottens län som även tilldelats medel för hanteringen av bidragen till kommunerna och landstinget samt för den arbetsgrupp vid länsstyrelsen som skall följa och utvärdera lagarnas tillämpning. Anslaget täcker också kostnader för inflytande för nationella minoriteter och vissa uppföljningsinsatser.

Regeringen anför i propositionen att minoritetspolitiken är ett förhållandevis nytt politikområde och det finns behov av att utveckla verksamheten. Regeringen bedömer att verksamheten bör fortsätta att utvecklas i enlighet med intentionerna i den minoritetspolitiska propositionen och målet för politikområdet.

För budgetåret 2004 föreslår regeringen ett ramanslag på 8 000 000 kr.

Motion utan anslagseffekt för 2004

Erling Wälivaara (kd) begär i motion Sf215 en ny utvärdering med skärpta krav på hur kommunerna skall redovisa hur tilldelade medel använts för att stärka minoritetsspråkens ställning och hur respektive kommun lever upp till dessa krav.

Utskottets ställningstagande

Länsstyrelsen i Norrbottens län skall årligen redovisa hur statsbidraget till kommunerna och landstinget fördelats samt resultaten av de regionala insatserna och kostnaderna för dem. Länsstyrelsen skall också redovisa hur arbetet för att följa upp och utvärdera de regionala åtgärderna bedrivits.

En arbetsgrupp vid Länsstyrelsen i Norrbottens län följer i vilken utsträckning lagarna om rätt att använda samiska, finska och meänkieli används. Arbetsgruppen har fört fram flera faktorer som bidrar till att man inte kan påvisa någon egentlig ökning av användandet av minoritetsspråken i kontakter med myndigheter och domstolar. Vidare har Luleå Tekniska Universitet genomfört en studie där det framgår bl.a. att enskilda språkanvändare anser att det finns brister dels när det gäller information, dels i förvaltningsmyndigheternas kompetens att hantera ärenden på minoritetsspråken.

Enligt propositionen finns det ännu inte tillräckliga underlag för att dra heltäckande slutsatser om politikområdets resultat och behov av utveckling. Ett fortsatt arbete för utvärdering av insatserna bör därför göras.

Motion Sf215 får med det anförda anses vara i huvudsak tillgodosedd.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning för budgetåret 2004.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Kvinnors och flickors rättigheter, punkt 3 (m)**

av Anita Sidén (m) och Anna Lilliehöök (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf325 yrkande 28 och avslår motionerna 2003/04:U255 yrkande 9, 2003/04:Sf283 och 2003/04:A371 yrkande 28.

Ställningstagande

Vi anser att situationen för särskilt utsatta kvinnor och unga flickor inte har uppmärksamats tillräckligt. Det kan gälla frågor som könsstympning och s.k. hedersmord. Det måste tydligt markeras att respekten för allas lika värde och demokratins grundvärderingar skall gälla alla i Sverige.

2. **Kvinnors och flickors rättigheter, punkt 3 (kd)**

av Sven Brus (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:U255 yrkande 9 och 2003/04:A371 yrkande 28 och avslår motionerna 2003/04:Sf283 och 2003/04:Sf325 yrkande 28.

Ställningstagande

Kraftfulla åtgärder behövs för att stävja det hedersrelaterade våldet. Kulturella och religiösa skäl anges ofta för att legitimera våld och övergrepp mot kvinnor. Invandrarkvinnornas utsatthet måste betonas ytterligare i integrationspolitiken. Det bör också utredas vad som krävs för att förbättra för utsatta flickor och vi vill betona vikten av ett skyddat boende och större effektivitet för att beivra hedersrelaterat våld.

3. Det kommunala flyktingmottagandet, punkt 6 (kd)

av Sven Brus (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf402 yrkandena 28 och 29 och avslår motion 2003/04:Sf396 yrkandena 3–6.

Ställningstagande

Vi anser att det kommunala flyktingmottagandet måste förändras på en rad områden. Bland annat bör introduktionsmöten anordnas för nyinflyttade i kommunen och frivilliga engageras som kontaktfamiljer och flyktingguider för nyanlända. Introduktionsinsatserna måste anpassas till barn och ungdomar och individuella introduktionsplaner upprättas för varje enskilt barn. Vid introduktionsmötena bör information lämnas om bl.a. kommunen, företag på orten, föreningar och svenskundervisning. Introduktionsplanerna för barn bör beakta barnets ålder, hälsa, utvecklingsnivå och sociala situation.

4. Det kommunala flyktingmottagandet, punkt 6 (c)

av Birgitta Carlsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf396 yrkandena 3–6 och avslår motion 2003/04:Sf402 yrkandena 28 och 29.

Ställningstagande

Vi anser att det bör komma till stånd ett samarbete mellan arbetsmarknadens parter till nytta för arbete och praktikplatser åt nyanlända invandrare och att samarbetet mellan kommuner och berörda statliga myndigheter måste öka vid flyktingmottagandet. Vidare bör s.k. lokala samhällskontrakt uppmuntras för att bidra till ett bättre flyktingmottagande och till integration. Det är också viktigt med en ökad decentralisering av flyktingmottagandet. Vi anser att nyanlända personer bör stimuleras att ta erbjuden sysselsättning i form av praktik- eller introduktionsplats och att vägran att ta erbjuden praktikplats skall kunna leda till sänkt bidrag. Praktikplatserna bör leda till en framtida anställning. Genom att öka samarbetet skapas enligt vår mening en helhetsbild, och individen ges ökat inflytande. Vi välkomnar förslaget från utred-

ningen ”Etablering i Sverige” om ett ökat samarbete mellan kommuner, Migrationsverket och Arbetsmarknadsstyrelsen. Olika livserfarenheter och kulturell bakgrund måste beaktas vid mottagandet och en jämnare fördelning av mottagandet över landet skulle bidra positivt till synen på svensk flyktingpolitik.

5. Migrationsverkets resurser, punkt 7 (kd)

av Sven Brus (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf271 yrkande 2 och avslår motionerna 2003/04:Sf230 yrkande 2 och 2003/04:Sf357 yrkandena 1, 3 och 28.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör Migrationsverket erhålla sådana resurser att barns skäl för uppehållstillstånd kan beaktas och verket alltid utgå från barnets bästa i hela processen. Detta ställer enligt vår mening nya och större krav på Migrationsverkets handläggning och kompetens.

6. Migrationsverkets resurser, punkt 7 (mp)

av Mona Jönsson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf357 yrkandena 1, 3 och 28 och avslår motionerna 2003/04:Sf230 yrkande 2 och 2003/04:Sf271 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att handläggningstiderna för asylsökande bör förkortas. Besked från första instans bör ges inom 6 månader och handläggningstiden för ensamkommande barn bör inte överstiga 3 månader. Vi anser också att handläggningstiderna för arbetstillstånd måste förkortas.

7. Asylansökan i hela landet, punkt 8 (fp)

av Bo Könberg (fp) och Linnéa Darell (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf249 yrkande 22.

Ställningstagande

Det bör enligt vår mening vara möjligt att ansöka om asyl på alla Migrationsverkets kontor. Detta medför att ärendebelastningen minskar på kontoren i storstäderna och att handläggningstiderna blir kortare. Regeringen bör återkomma med förslag om detta.

8. Hälso- och sjukvård för asylsökande m.fl., punkt 10 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf279 yrkandena 1–3 och avslår motionerna 2003/04:Sf209, 2003/04:Sf334 och 2003/04:So570 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att möjligheten att under mandatperioden tillföra medel för hälso- och sjukvård till asylsökande vuxna bör undersökas. Syftet bör vara att även gömda flyktingar skall kunna ges vård. Vi anser att vårdpersonal i dag sätts i en svår situation i de fall de kan ge vård, men endast om den enskilde kan betala. Vi anser att detta strider mot den etiska kod som all hälso- och sjukvårdspersonal skall arbeta utifrån. Vidare vill vi peka på att det är ett stort antal barn som lever gömda och som är i behov av sjukvård. Enligt FN:s barnrättskommitté skall barn utan uppehållstillstånd åtminstone ha rätt till bl.a. hälso- och sjukvård. Vi anser att det krävs ytterligare åtgärder för att asylsökande och gömda barn skall ges ett säkert och tryggt omhändertagande.

9. Mottagande av asylsökande barn, punkt 11 (kd)

av Sven Brus (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf403 yrkande 25 och avslår motionerna 2003/04:Sf224 och 2003/04:So417 yrkande 1.

Ställningstagande

Det har hänt att asylsökande barn nekats vård eller skolgång med hänvisning till bl.a. att barnet saknat de sista fyra siffrorna i sitt personnummer. Det har även hänt att vårdcentraler tar ut avgifter. Enligt vår uppfattning måste lands- och kommuner på lämpligt sätt uppmärksammas på asylsökande barns rätt till vård och skolgång.

10. Mottagande av asylsökande barn, punkt 11 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:So417 yrkande 1 och avslår motionerna 2003/04:Sf224 och 2003/04:Sf403 yrkande 25.

Ställningstagande

Det finns enligt vår mening brister i kompetensen och rutinerna hos socialtjänsten för hur asylsökande barns bästa skall tillvaratas. Gränsdragningen mellan ansvariga myndigheter är också otydlig. Regeringen bör återkomma med förslag härom.

11. Ensamkommande barn, punkt 12 (m, fp, kd, v, c, mp)

av Sven Brus (kd), Bo Könberg (fp), Kalle Larsson (v), Anita Sidén (m), Linnéa Darell (fp), Birgitta Carlsson (c), Anna Lilliehöök (m) och Mona Jönsson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Sf249 yrkande 9, 2003/04:Sf396 yrkande 9 och 2003/04:Sf403 yrkandena 27–29 och avslår motion 2003/04:Sf319.

Ställningstagande

Vi anser att Migrationsverket endast bör ansvara för att utreda de ensamkommande barnens asylskäl. En särskild företrädare för dessa barn bör inrättas. Denna företrädare bör utses inom 24 timmar och ges en form av vårdnadsansvar för barnet.

Kommunerna som har ett ansvar för barnens välmående har uppenbarligen enligt vår mening brustit i ansvarsfrågan. Vi anser att socialtjänsten bör ha det entydiga ansvaret för de ensamkommande barnen redan vid ankomsten och bör ges möjlighet till särskild kompetensutveckling härför. Barnen måste få bästa möjliga omhändertagande i form av boende och särskilt stöd. På ett mycket tidigt stadium bör socialtjänsten ta ställning till om barnet bör ges en familjehemsplacering. Utskottet anser att regeringen bör återkomma med förslag enligt det ovanstående.

Regeringen bör vidare snarast återkomma med förslag till ändring i enlighet med Migrationsverkets och Socialstyrelsens förslag om att Migrationsverket skall ges möjlighet att sluta avtal med ett antal kommuner om mottagande av ensamkommande barn.

12. Skola m.m. för barn utan uppehållstillstånd, punkt 13 (kd)

av Sven Brus (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf271 yrkande 5 och avslår motionerna 2003/04:Sf263 och 2003/04:Sf357 yrkandena 7, 8 och 11.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen bör göra ett tillkännagivande till regeringen om att alla barn som vistas i Sverige, även de utan uppehållstillstånd, skall få rätt att gå i förskola, skola och ha tillgång till hälso- och sjukvård.

13. Skola m.m. för barn utan uppehållstillstånd, punkt 13 (mp)

av Mona Jönsson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf357 yrkandena 7, 8 och 11 och avslår motionerna 2003/04:Sf263 och 2003/04:Sf271 yrkande 5.

Ställningstagande

Avvisningshotade barn måste kunna känna sig trygga och fredade på sjukhus och i skola. Härför krävs enligt vår mening att personal inom hälso- och sjukvård och skola inte anmäler till polisen att barnen är där. Vidare tar skolorna ofta inte emot de barn som de inte får någon ersättning för eller för vilka försäkringar inte gäller. Vi anser därför att gömda barns rätt till undervisning bör lagregleras. Vidare menar vi att oavsett om ett barn har uppehållstillstånd eller inte bör det ha rätt till terapeutisk vård. Vi anser att detta även kan ses ur ett fredsbevarande perspektiv och förbättra återuppbyggandet i det gamla hemlandet.

14. Vidarebosättning m.m., punkt 14 (fp)

av Bo Könberg (fp) och Linnéa Darell (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf249 yrkande 12 och avslår motionerna 2002/03:U264 yrkandena 1 och 2, 2003/04:Sf303 yrkandena 1 och 2 och 2003/04:Sf403 yrkande 21.

Ställningstagande

Vi anser att det måste till ansträngningar för att höja flyktingkvoten i Sverige och globalt. Det förekommer enorma flyktingströmmar runtom i världen och de flesta flyktingarna lyckas aldrig söka asyl på egen hand. Sverige och övriga kvotflyktingmottagande länder bör därför enligt vår mening kraftigt höja ambitionerna. Det är vidare angeläget att Sverige verkar för att fler länder i världen åtar sig att ta emot kvotflyktingar.

15. Vidarebosättning m.m., punkt 14 (kd)

av Sven Brus (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf403 yrkande 21 och avslår motionerna 2002/03:U264 yrkandena 1 och 2, 2003/04:Sf249 yrkande 12 och 2003/04:Sf303 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Frågan om kvotflyktingar bör förtydligas. Vi anser att regeringen bör återkomma med en förklaring till varför målen när det gäller vidarebosättning inte uppnåtts och i vilken omfattning medel för migrationspolitiska åtgärder har täckt även annat än vidarebosättning.

16. Handläggarkompetens, punkt 15 (mp)

av Mona Jönsson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf357 yrkande 4.

Ställningstagande

Vi anser att det inte är tillräckligt att bara en särskilt utsedd person vid Utlänningsnämnden är "barnansvarig". Enligt vår mening behöver alla handläggare på nämnden vidareutbildas för att få s.k. barnkompetens.

17. Rättshjälp, punkt 16 (kd)

av Sven Brus (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf403 yrkande 8.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen som sin mening bör ge regeringen till känna att det bör vara möjligt att få rättshjälp i ett s.k. Dublinärende.

18. Utvärdering av resurserna till minoritetsspråken, punkt 17 (kd)

av Sven Brus (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf215.

Ställningstagande

Vi anser att det bör genomföras en ny utvärdering med skärpta krav på hur kommunerna skall redovisa hur tilldelade medel använts för att stärka minoritetsspråkens ställning och hur respektive kommun lever upp till dessa krav.

Särskilda yttranden

1. Moderaternas anslagsförslag (m)

Anita Sidén (m) och Anna Lilliehöök (m) anför:

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Ett övergripande mål för den ekonomiska politiken skall vara att möjliggöra ökad tillväxt, att kunna leva på sin lön och stärkt trygghet. Antalet sjukskrivna och förtidspensionerade måste minskas genom att sjukvård och rehabilitering förbättras. Detta kräver bl.a. en målmedveten politik för ett ökat arbetsutbud, rejäla satsningar på kunskap och forskning samt påtagliga förbättringar av klimatet för företagande. För att möjliggöra allt detta krävs en politik som innehåller lägre skatter för både löntagare och företagare, en skärpning av bidragssystemen, avregleringar och ökad konkurrens, en ökad trygghet för och stärkt självkänsla hos medborgarna.

Våra förslag skall vara trygga, väl sammanhållna och syfta till att skapa de bästa förutsättningarna för ett ekonomiskt, kulturellt och socialt växande Sverige. Vi vill satsa på en utbildning som ger alla större möjligheter till ett rikare liv. Genom en större enskild sektor och ett starkare civilt samhälle kan både företag och människor växa. Vi vill att fler, inte färre, kan komma in på den ordinarie arbetsmarknaden. Den sociala tryggheten och självkänslan ökar också genom att hushållen får en större ekonomisk självständighet. Friheten och rättigheten att välja bidrar både till mångfald, en bättre kvalitet och en större trygghet. De enskilda människorna får ett större inflytande över sina liv.

Vi har föreslagit en växling från subventioner och bidrag till omfattande skattesänkningar för alla, främst låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt värnar vi de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små eller inga möjligheter att påverka sin egen situation. Vi slår också fast att det allmänna skall tillföras resurser för att på ett tryggt sätt kunna genomföra de uppgifter som skall vara gemensamma. Exempelvis tillförs betydande resurser för att bryta den ökade sjukfrånvaron och de ökande förtidspensioneringarna.

Vårt budgetalternativ – med våra förslag till utgiftstak, anslagsfördelning, skatteförändringar samt finanspolitiska ramverk – präglas av ordning och reda och skall ses som en helhet där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra. Eftersom riksdagens majoritet den 19 november 2003 har beslutat om ramar för de olika utgiftsområdena i enlighet med finansutskottets förslag och därmed valt en annan inriktning av politiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelning inom utgiftsområde 8.

I det följande redovisar vi i korthet det moderata alternativet till politik inom utgiftsområde 8. Vår politik finns närmare utvecklad i motion Sf368.

Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Moderata samlingspartiet anser att till utgiftsområde 8 bör för budgetåret 2004 anvisas 388 miljoner kronor mindre än vad regeringen föreslagit.

Vi anser att en avveckling av Integrationsverket bör inledas och att introduktionsenheten bör föras över till Migrationsverket. Också anslaget Integrationsåtgärder bör minskas och på sikt avvecklas. Stöd åt centrum mot rasism, åt verksamhet för personer som vill lämna rasistiska grupper samt till åtgärder för unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld bör dock fortsatt kvarstå. Anslaget Hemustrustningslån kan minskas genom ändrade regler, och anslaget Ombudsmannen mot etnisk diskriminering bör föras över till utgiftsområde 14 Arbetsliv. Vi anser vidare att anslaget till Migrationsverket bör ökas i syfte att förkorta handläggningstiderna samt medel överföras från Integrationsverkets anslag då Migrationsverket bör ta över ansvaret för att distribuera kommunersättningarna. Till följd av förkortade handläggningstider vid asylprövningen minskar kostnaderna i mottagandesystemet.

2. Folkpartiets anslagsförslag (fp)

Bo Könberg (fp) och Linnéa Darell (fp) anför:

Folkpartiet liberalernas budgetförslag för år 2004 syftar till att förändra de ekonomiska förutsättningarna så att en högre tillväxt uppnås. Det är nödvändigt att fler arbetar och att statsskulden minskar. Ett viktigt verktyg för att uppnå detta är sänkta skatter på arbete och företagande. Våra utgiftsökningar avser främst bistånd, rättssäkerhet, utbildning, vård och omsorg samt förbättringar för handikappade. Vi uppnår utrymme för detta bl.a. genom åtgärder mot ohälsan och en reformerad arbetsmarknadspolitik.

Vårt förslag till utgiftsram för utgiftsområde 8 har emellertid avslagits av riksdagen i budgetprocessens första steg. Då Folkpartiets budgetförslag är en helhet är det inte meningsfullt att delta i fördelningen på anslag inom utgiftsområde 8. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområde 8.

Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Folkpartiet anser att till utgiftsområde 8 bör för budgetåret 2004 anvisas 362 miljoner kronor mindre än vad regeringen föreslagit.

Vi anser att Integrationsverket kan minska i omfattning. Dessutom bör Migrationsverket tillföras 70 miljoner kronor och anslaget Offentligt bidräde tillföras 18 miljoner kronor. Genom ökade satsningar på snabbare behandling av asylärenden förkortas handläggningstiderna och kostnaderna för mottagande av asylsökande minskar.

3. Kristdemokraternas anslagsförslag (kd)

Sven Brus (kd) anför:

Kristdemokraterna har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den Socialdemokraterna och dess stödpartier föreslår.

Kristdemokraternas budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer för minskad ohälsa, förbättrad lönebildning och strategiska skattesänkningar på arbete och sparande. Därtill bör infrastrukturen och de långsiktiga förutsättningarna för ett ökat bostadsbyggande kraftigt förbättras. Därigenom skapas förutsättningar för att sysselsättningen skall kunna öka i en sådan utsträckning att välfärden tryggas för alla.

Riksdagsmajoriteten – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – har nu genom beslut om ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster ställt sig bakom en annan inriktning av politiken i det första rambeslutet om statsbudgeten. Därför redovisar vi i detta särskilda yttrande (i stället för i en reservation) den del av vår politik som rör utgiftsområde 8 och som vi skulle ha yrkat bifall till om Kristdemokraternas förslag till ramar hade vunnit riksdagens bifall i den första beslutsomgången.

Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Kristdemokraterna anser att till utgiftsområde 8 bör för budgetåret 2004 anvisas 166 miljoner kronor mindre än vad regeringen föreslagit.

Vi anser att Integrationsverket bör läggas ned från den 1 juli 2004 och att anslaget Integrationsåtgärder kan minskas. Vissa av verkets uppgifter bör övertas av Migrationsverket samt Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), som därmed bör tillföras ytterligare medel. Vi avvisar försöket med lokala diskrimineringsombudsmän och anser att länsstyrelserna och kommunerna bör ha det regionala och lokala ansvaret för att motarbeta diskriminering, rasism och främlingsfientlighet. DO, som bör ges särskilt ansvar för opinionsbildning i dessa frågor, bör vara en myndighet underställd riksdagen. Systemet med förhandlingar och avtal med kommuner bör enligt vårt förslag avskaffas och stödet i stället bestå av en utvecklingspeng som följer individen. Medel för detta tillförs utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp. Migrationsverket bör tillföras ökade resurser för att minska handläggningstiderna för asylansökningar och för att kunna hålla tidsfristen för handläggning av ensamkommande barns ärenden. Vidare menar vi att Migrationsverket inte skall pröva uppehållstillstånd för adopterade samt för nyfödda till föräldrar med uppehållstillstånd i Sverige. Detta innebär ett ökat ekonomiskt utrymme som kan användas till att förkorta handläggningstiderna för asylsökande. Genom kortare handläggningstider vid asylprövningen minskar kostnaderna i mottagandesystemet.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2003/04:1 Budgetpropositionen för 2004 Utgiftsområde 8:

1. Riksdagen godkänner att under 2004 lån tas upp i Riksgäldskontoret för det samlade behovet av hemutrustningslån intill ett belopp av 1 300 000 000 kronor (avsnitt 3),
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2004 för ramanslaget 12:7 från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar besluta om bidrag om inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 14 000 000 kronor efter 2004 (avsnitt 5),
3. Riksdagen anvisar för budgetåret 2004 anslagen under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar enligt uppställning i propositionen.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2002

2002/03:U264 av Ulla Hoffmann m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Medevacprogrammet bör finnas kvar.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om ändring enligt vad i motionen anförs om att medel för Medevac bör ligga inom ramen för utgiftsområdet Internationellt bistånd.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003

2003/04:Fi240 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

19. Riksdagen anvisar för 2004 anslagen under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar, utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom samt utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt uppställningen i tabell 12.

2003/04:U255 av Rosita Runegrund m.fl. (kd):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att betona invandrarkvinnors utsatthet för våld och "hetersmord" inom den svenska integrationspolitiken.

2003/04:Sf209 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en förbättrad vård för asylsökande.

2003/04:Sf215 av Erling Wälivaara (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en ny utvärdering av hur kommunerna lever upp till och använder tilldelade resurser för att stärka minoritetsspråkens ställning.

2003/04:Sf224 av Cristina Husmark Pehrsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommuners möjlighet att rätt bemöta asylsökande barn i kris.

2003/04:Sf230 av Per Bill m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kortare handläggningstider i asylprocessen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad flexibilitet i anslagsanvändningen på asylområdet.

2003/04:Sf233 av Lena Adelsohn Liljeroth (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att säkra stödet till arbetet mot rasism och nazism.

2003/04:Sf239 av Carl-Axel Johansson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda hur statliga medel från integrationsbudgeten kan användas för skolors möjligheter att verka för integrationen i vårt samhälle.

2003/04:Sf249 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om omhändertagande av asylsökande barn.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ansträngningar för att höja flyktingkvoten i Sverige och globalt.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att korta handläggningstiderna.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om asylansökan i hela Sverige.

2003/04:Sf263 av Matilda Ernkrans och Inger Lundberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om statsbidrag till asylsökande grundskoleelever.

2003/04:Sf264 av Inger Lundberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av regional kompetens i integrationsfrågorna.

2003/04:Sf271 av Inger Davidson och Gunilla Tjernberg (båda kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Migrationsverket erhåller resurser så att barns skäl för uppehållstillstånd beaktas och att verket alltid utgår från barnets bästa i hela processen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla barn som vistas i Sverige, även de utan uppehållstillstånd, får rätt att gå i förskola, skola och ha tillgång till hälso- och sjukvård.

2003/04:Sf279 av Gunilla Wahlén m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning om hälso- och sjukvård till gömda flyktingar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undersöka möjligheten att under mandatperioden tillföra medel för hälso- och sjukvård till asylsökande vuxna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hälso- och sjukvård samt socialtjänst till gömda och asylsökande barn.

2003/04:Sf283 av Lena Adelsohn Liljeroth m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kraven på invandrarorganisationerna.

2003/04:Sf296 av Börje Vestlund (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om situationen för HBT-personer med invandrarbakgrund.

2003/04:Sf303 av Ulla Hoffmann m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Medevac programmet bör finnas kvar.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om ändring i enlighet med vad i motionen anförs om att medel för Medevac bör ligga inom ramen för Internationellt bistånd.

2003/04:Sf306 av Paavo Vallius och Nikos Papadopoulos (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det statliga stödet till invandrarorganisationer.

2003/04:Sf309 av Yilmaz Kerimo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avgifter för tillståndsärenden.

2003/04:Sf318 av Luciano Astudillo (s):

Riksdagen begär att regeringen verkar för att stärka invandrarföreningarnas roll i samhället genom att på olika sätt hitta former för att jämställa dem med övrigt föreningsliv.

2003/04:Sf319 av Maria Hassan och Inger Nordlander (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att förbättra mottagandet av ensamkommande flyktingbarn.

2003/04:Sf325 av Sten Tolgfors m.fl. (m):

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om situationen för kvinnor och unga flickor i särskilt utsatta situationer.

2003/04:Sf334 av Annika Carlsson m.fl. (c, fp, mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att mödravård, förlossningar och aborter skall likställas med akutvård och vård av barn för illegala flyktingar.

2003/04:Sf346 av Ana Maria Narti (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Integrationsverkets roll.

2003/04:Sf357 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förkorta handläggningstiderna hos Migrationsverket och Utlänningsnämnden.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att maxtid för besked i första instans ej får överstiga sex månader och om vad i motionen anförs om hur detta skall uppnås.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att alla handläggarna på Utlänningsnämnden skall ha en s.k. barnkompetens.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avvisningshotade barn skall kunna känna sig trygga och fredade på sjukhus och i skola.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lagfästa gömda barns rätt till skolgång.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att asylsökande barn har rätt till terapeutisk vård oavsett om de får uppehållstillstånd eller ej.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förkorta handläggningstiderna för arbetstillstånd.

2003/04:Sf368 av Sten Tolgfors m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en avveckling av Integrationsverket inleds.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen återkommer med förslag om att introduktionsenheten överförs till Migrationsverket.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommunersättningar vid flyktigmottagande skall distribueras av Migrationsverket.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en avveckling av politikområde 10:2 Integrationsåtgärder inleds.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Ombudsmannen mot etnisk diskriminering överförs till utgiftsområde 14.
6. Riksdagen anvisar till politikområde 10:1 Integrationsverket för budgetåret 2004 45 767 000 kr.
7. Riksdagen anvisar till politikområde 10:2 Integrationsåtgärder för budgetåret 2004 48 000 000 kr.
8. Riksdagen anvisar till politikområde 10:4 Hemutrustningslån för budgetåret 2004 12 631 000 kr.
9. Riksdagen anvisar till politikområde 10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering för budgetåret 2004 0 kr.
10. Riksdagen anvisar till politikområde 12:1 Migrationsverket för budgetåret 2004 100 000 000 kr utöver vad regeringen föreslagit eller således 716 273 000 kr.
11. Riksdagen anvisar till politikområde 12:2 Mottagande av asylsökande, m.m. för budgetåret 2004 2 964 694 000 kr.
12. Riksdagen anvisar till politikområde 12:4 Utlänningsnämnden för budgetåret 2004 20 000 000 kr utöver vad regeringen föreslagit eller således 145 785 000 kr.

2003/04:Sf396 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett samarbete mellan arbetsmarknadens parter till nytta för arbete och praktikplatser åt nyanlända invandrare bör komma till stånd.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett ökat samarbete mellan kommuner och berörda statliga myndigheter vid flyktingmottagandet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppmuntra "lokala samhällskontrakt" för att bidra till ett bättre flyktingmottagande och till integration.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad decentralisering av flyktingmottagandet.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ensamkommande barns behov av en kontaktfamilj eller ett familjehem.

2003/04:Sf402 av Sven Brus m.fl. (kd):

17. Riksdagen beslutar att Ombudsmannen mot etnisk diskriminering ges särskilt ansvar för opinionsbildning mot diskriminering, främlingsfiendlighet och rasism och att DO skall vara en myndighet underställd riksdagen, i enlighet med vad som anförs i motionen.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om introduktionsmöten i kommunen för nyinflyttade och att engagera frivilliga som kontaktfamiljer och flyktingguider för nyanlända.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att dagens introduktionsinsatser måste anpassas till barn och ungdomar och att individuella introduktionsplaner upprättas för varje enskilt barn.
30. Riksdagen beslutar att systemet med förhandlingar och avtal med kommuner avseende flyktingar avskaffas, i enlighet med vad som anförs i motionen.
31. Riksdagen beslutar att införa en utvecklingspeng som följer individen och som fördelas av RFV, i enlighet med vad som anförs i motionen.
33. Riksdagen beslutar att utveckla Integrationsverket samt att Migrationsverket ges ansvar för informationsfrågor till invandrare och flyktingar, i enlighet med vad som anförs i motionen.

2003/04:Sf403 av Sven Brus m.fl. (kd):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjlighet att få rättshjälp vid "Dublinärende".
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Migrationsverket bör tillföras ytterligare medel för att förkorta handläggningstiderna för asylansökningar.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att frågan om kvotflyktingar bör förtydligas.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att landsting och kommun på lämpligt sätt måste uppmärksammas på asylsökande barns rätt till vård och skolgång.

27. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av mottagandet av ensamkommande flyktingbarn, i enlighet med vad som anförs i motionen.
28. Riksdagen begär att regeringen återkommer med ett förslag till inrättande av en särskild företrädare för ensamkommande barn, i enlighet med vad som anförs i motionen.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om familjehemsplacering av ensamkommande flyktingbarn.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ytterligare medel bör tillföras Migrationsverket för att tidsfristen för handläggning av ensamkommande barns ärenden skall kunna hållas till tre månader.
41. Riksdagen beslutar att slopa prövningen av uppehållstillstånd avseende de av svensk domstol meddelade adoptionerna för barn i åldern 12–17 år samt nyfödda barn till föräldrar med uppehållstillstånd i Sverige, i enlighet med vad som anförs i motionen.
43. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en utvecklingspeng som följer individen och som administreras av RFV.
44. Riksdagen beslutar avveckla Integrationsverket fr.o.m. den 1 juli 2004 samt att Migrationsverket ges ansvar för informationsfrågor till invandrare och flyktingar, i enlighet med vad som anförs i motionen.
45. Riksdagen beslutar att Ombudsmannen mot etnisk diskriminering tilldelas ytterligare medel och ges särskilt ansvar för opinionsbildning mot diskriminering, främlingsfientlighet och rasism.
46. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag budgetåret 2004 anslagen under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar enligt uppställning i motionen:

2003/04:So417 av Ulla Hoffmann m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om socialtjänsten och de asylsökande barnen.

2003/04:So570 av Mona Berglund Nilsson m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hälso- och sjukvård för asylsökande och flyktingar.

2003/04:A371 av Alf Svensson m.fl. (kd):

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att stävja det hedersrelaterade våldet.

BILAGA 2

Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

1 000-tal kronor

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Politikområde Anslag	Utskottets förslag
10 Integrationspolitik	
1 Integrationsverket (<i>ram</i>)	90 767
2 Integrationsåtgärder (<i>ram</i>)	84 242
3 Kommunersättning vid flyktningmottagande (<i>ram</i>)	2 094 203
4 Hemutrustningslån (<i>ram</i>)	18 631
5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (<i>ram</i>)	20 819
11 Storstadspolitik	
1 Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna (<i>ram</i>)	0
12 Migrationspolitik	
1 Migrationsverket (<i>ram</i>)	616 273
2 Mottagande av asylsökande (<i>ram</i>)	3 364 694
3 Migrationspolitiska åtgärder (<i>ram</i>)	292 149
4 Utlänningsnämnden (<i>ram</i>)	125 785
5 Offentligt biträde i utlänningsärenden (<i>ram</i>)	122 027
6 Utresor för avvisade och utvisade (<i>ram</i>)	135 556
7 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar (<i>ram</i>)	32 000
47 Minoritetspolitik	
1 Åtgärder för nationella minoriteter (<i>ram</i>)	8 000
Summa för utgiftsområdet	7 005 146